

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 9 petih vrst 4 D, od 10—15 petih vrst 4 D 50 p, večji inserati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, prekladi petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženske ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 6, priljučno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 6, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Besedila sprejema le podpisane in zadošene frankovane.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
12 mesecev		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	...	72—	72—	132—
3	...	36—	36—	66—
1	...	12—	12—	22—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Mednarodna zveza lig „Društva Narodov“.

Na Dunaju, 30. junija.

Francoski naslov te za nas prevažne zveze glasi: Union Internationale des Associations pour la Société des Nations. — nemški pa: Internationale Völkerbundigen Union. — Ta unija je imela svojo sedmo skupščino na Dunaju v dneh od 23. do 28. junija t. l. Avstrijski so se zelo potrudili, da bi pripravili delegatom 22 držav čim prijateljske bivanje na Dunaju. Oni dobro vedo, zakaj to delajo in ne motijo se v svojih računih. Tudi Madžari posnemajo take zglede in jih še prekašajo, in to tudi ne v svojo škodo. Kaj vse so storili Čehi, ko je zborovala Unija v Pragi, sem poročal slovenski javnosti. Celo na Dunaju so Čehi skušali prevladno in uspešno paralizirati nemške in madžarske vplive, o čemer bom poročal pozneje.

Ne morem in ne smem zamolčati, da smo mi igrali zopet in zopet silno klavno vlogo, da se res ne morem vzdržati nekoliko prav rezkih opomb v namen, da bomo morda znanprej bolj pozorni.

V tiskanim imeniku držav in delegatov Unije je — 22 držav s 186 delegati, — samo in edino Jugoslavije in njenih delegatov ni nikjer. To dejstvo je bodlo naravnost v oči in čul sem tako zbadljive opazke, da jih res ne morem zapisati. Naša vlada je namreč šele dan ali dva poprej brzojavno delegovala dr. Corovića in dr. Sagadina, ki sta slučajno po drugih poslih na Dunaju. Tako brezbriznost ali omalovaževanje te mednarodne Unije je treba odločno grajati in nujno prositi, da se nikdar več ne ponovi kaj takega. Tudi nam ni prav nič pomagano s takimi slučajnimi delegati, ki ne morejo proučiti vsega materiala vseh prejšnjih zborovanj, niti poslovnika, še manj pa celoga kompleksa naših manjšinskih vprašanj. Poglejte Čehi: Oni imajo nekaj delegatov, ki so redno člani vseh zborovanj in imajo tako jasno pred očmi vse, kar je dobremu zastopniku potrebno. Senator Brabec n. pr. ima v glavi in srcu vsa dosedanja zborovanja, vse sklepe in resolucije, osebno pozna vse vplivnejše delegate

vseh držav, posebno antantnih, on je bil tudi član predsedstva že več zborovanj in tudi tega na Dunaju. On in delegati iz Češke so bili vsak dan točno poučeni o delu in stališču naših zastopnikov iz Avstrije. In ob sklepu so Čehi priridili diner za delegate slovenskih držav in manjšin (bili so navzoči vsi, tudi Bolgari, le naši niso nikjer omenjeni, ker jih menda res ni bilo niti tu), in poseben diner za Francoze in Angleže. Kaj pomenjajo taki sestanki za bodočnost, si moremo misliti.

Da moramo imeti vsaj toliko delegatov kolikor je sekcij, vsaj pet, naj dokazuje neprijeten dogodek z našim delegatom dr. Corovičem. Ko je bil naš delegat v sekciji za narodne manjšine, je zasedala tudi politična sekcija, in tu je hotel bolgarski delegat Krilov vtihotapiti makedonsko vprašanje, o katerem je govoril zelo premoteno in navidezno zelo stvarno. Proti koncu je prišel v dvorano dr. Corović in se hudo razrepenčil proti običajnemu načinu tega mednarodnih zborovanj, tako da ga je predsednik grajal, na kar je dr. Corović zapustil dvorano. »Narodni Listy« pišejo, da so to zadevo pozneje Čehi poravnali. Niso povedali, kako so poravnali. Ali moja informacija glasi, da je Krilov dosegel svoj namen.

Ni moj namen, da bi na tem mestu podajal poročilo o poteku teh zborovanj in o slavnostnih delegatov na čast. Naj preidem takoj na praktične uspehe dunajskega zborovanja Unije.

Prva resolucija zahteva, da se razširi varstvo narodnostnih manjšin tudi na one države, ki nimajo še nikakih pogodb in katerih manjšine doslej še nimajo pravice do pritožb na Društvo Narodov. — Tu prihaja za nas v poštev Italija, katere se je Društvo Narodov doslej nekako bala in se je izogibalo njenih manjšin, ki niso imele pravice, da bi se smele in mogle pritožiti na Društvo Narodov. Odslej pa bodo imeli tudi Slovani in Nemci v Italiji pravico do pritožbe, ki bodo morale biti — po določilu poznejše resolucije — tudi rešene v določenem roku.

Druga resolucija predlaga ustanovitev neke stalne posebne komisije Unije, v kateri morejo biti zastopane tudi manjšine, ki se bo bavila z vsemi pritožbami manjšin in bo poročala o

vseh važnih in pozornosti vrednih dogodkih.

Tretja resolucija zahteva pred vsem od manjšin, da so lojalne nasproti državi. Potem bodo manjšine imele tudi pravico do pritožb do Društva Narodov. (Ta določba je naperjena pred vsem proti češkim Nemcem, ki nečajo še priznati CSR.)

Četrta resolucija hoče mešane meddržavne komisije za reševanje medsebojnih sporov. Ako bomo torej hoteli definitivno rešiti manjšinsko vprašanje v Avstriji in Jugoslaviji, se sestavi komisija iz obeh držav in po načelu reciprocitete rešimo vse spore. Idealno lepo mišljeno! Z Italijo taka komisija ne bo mogoča, ker je Italijani čisto nič ne potrebujejo. Njihove manjšine pri nas imajo naravnost neverne koncesije, tudi take, ki bi jih Italija mutatis mutandis smatrala za vlečidajo.

Zelo važna sedma resolucija predlaga posebno komisijo pri Društvu Narodov, ki bo imela nalogo, da bo hitro in uspešno reševala pritožbe manjšin. V utemeljevanju pravijo, da se ne sklada z dostojanstvom Društva Narodov, ako bi se hotelo izogniti koščnim rešitvam ali ako bi celo podlegalo političnim vplivom. Pošteno hočemo delovati za misel Društva Narodov in pridobiti zanj tudi vse tiste, ki še vedno stojijo ob strani.

Največji uspeh dunajskega kongresa pa je deveta resolucija, ki razširja pravico do podajanja pritožb na Društvo Narodov (doslej so imeli to pravico le člani Sveta-Conseil) tudi na:

c) des organes centraux repräsentatifs des confessions religieuses, des intérêts économiques ou de la vie intellectuelle des minorités. Torej vsi višji državno priznani organi verskih, intelektualnih ali gospodarskih zvez ... Doslej je bilo zelo težko sploh priti s pritožbo do Društva Narodov, odslej pa bo pot pritožbe lahka. Ali ta resolucija določa še več, namreč določa rok za rešitev takih pritožb.

Enajsta resolucija zahteva popolno zanesljivost — ljudskega štetja. Torej tudi povsem umestna zahteva.

Varhom naših manjšin priporočam, da si ne bavijo te resolucije in izvirniku. Naslov je gornji francoski, Palais Mondial — Bruxelles.

V avstrijski ligi so dobili Slovani troje članov, in to: dr. Artur Kantor kot zastopnik Slovanov na sploh, dunajski deželni poslanec Klimeš za Čehi, dr. Fran Petek iz Velikovca za Slo-

vence. Gospodu Petku gre velika hvala za požrtvovalno delo in izredno zanimanje, kar je pri njem vezano z velikimi stroški in izgubo časa. Da bi imel

Klerikalna logika in doslednost.

Nedeljski »Slovenec« je vložil pod naslovom »Poglavje o atentatih« na slovensko javnost hudo pritožbo proti našemu poročilu iz Beograda, iz katerega je razvidno, da kolovodja klerikalne vojske načelno obsaja vse atentate, in da on, kot nositelj prave krščanske morale, istovetno atentat na ministrskega predsednika Pašiča z atentatom na bivšega avstrijskega prestolonaslednika Ferdinanda. Klerikalno glasilo se jezi na nas, češ da v enem slučaju nastopamo proti ljudem, ki strežejo svojemu bližnjemu po življenju in grajamu terorističnem aktu, v drugem pa v bistvu isto dejanje zagovarjamo in opravičujemo prestopek, ki je zahteval človeško žrtev. Tako naziranje je s stališča klerikalcev smrten greh, ker nasprotuje principom krščanske morale. Sam praporščak SLS dr. Korošec je namreč izjavil, da se morajo po moralni katoliške cerkve obsojati vsi atentati, tako atentat na Draškovića in Pašiča kakor tudi na Ferdinanda v Sarajevu. Če za trenutek zatismo moralne oči in zamašimo moralna ušesa, ki jih bomo v naslednjem zopet odmašili, da bo javnost čula, kako imenitno in dosledno znajo misliti naši klerikalci, moramo ugotoviti čudno in dokaj neločljivo dejstvo, da namreč sedanjí apostoli slovenskega ljudstva istovetno splošno priznanega največjega srbskega državnika, ki si je pridobil za naše osvobodjenje neprecenljive zasluge, s pokojnim avstrijskim mogotcem, ki bi bil danes vrtel nad zaslužnim slovenskim narodom svoj vsenemški bič pravtako ali pa še bolj brezobzirno, kakor ga je vrtel njegov stric, da ga ni pravčasno zadela zaslužena kazen. Kje je tu logika onih, ki v nemer kriče, da stojijo na braniku interesov slovenskega naroda, da je njegova usoda edino v njihovih rokah na varnem? Seveda se bo »Slovenec« zopet zaletel, češ, če govorimo o atentatu kot nedopustnem, protizakonitem dejanju in trdimo, da je ne glede na osebo, ki ji je bil namenjen, v vseh slučajih vreden enake graje, s tem še ni rečeno, da istovetno tudi obklete terorističnih aktov. Tu si znajo klerikalci pomagati iz zagate na ta način, da pokličejo na pomoč krščan-

sko moralo in vprašajo svojo »rahločutno« vest, kaj meni ona o tej zadevi. In morala v popolnem sporazumu z vestjo odgovori, da je atentat krivično nemoralno sredstvo za pobijanje ljudi, pa najsi bo namenjen temu ali enemu bitju. Kolikor nam je znano, je krščanska morala v tem primeru nekoliko bolj širokogrudna in dosledna kakor pa oni, ki se je poslužujejo, da lahko dosežejo svoje, ne paš moralne cilje. Med desetimi stebri krščanske morale stoji tudi oni, na katerem je zapisano: Ne ubijaj! Kratko, jedrnat in jasno izražena zakon, ki mu veliki moralni zakonodajalec Krist ni dodal nobene glose, ker je itak ne potrebuje. Če se hočemo torej sklicevati na moralo katoliške cerkve, moramo biti vsaj dosledni in priznati, da spadajo v kategorijo atentatov tudi justifikacije, ubijanje volakov na bojišču, umori, uboji in sploh vsi slučaj, ko človek na ta ali oni način usmrti človeka. Kajti Krist ni zapustil človeštvu nobenih predpisov, po katerih bi se smelo ali pa celo moralo med seboj pobijati. Če torej njegovi idejni dediči obsojajo atentate in trdijo, da taki prestopki nasprotujejo temeljnemu nauku katoliške cerkve, bi morali, če bi bili seveda količkaj dosledni in pošteni, obsojati in idejno nasprotovati tudi vojni, vešalam, inkviziciji, sežiganju na grmadi itd. Ker pa imajo klerikalci za ubijanje ljudi — da rabimo njihova lastne besede — očitno dvojno mero: eno za pripadnike svoje politike, drugo pa za politične nasprotnike, se sklicujejo na krščansko moralo samo v tolikih, v kolikor to sklicevanje ne načne njihove kože. Če bi n. pr. kak harnavec ali pristaš njihove obrambne organizacije ubil Pašiča ali Pribičevića, bi po teoriji »Slovenca« ne zagrešil zločina. Če bi pa kak »narodni« tiskarno »Slovenca« le krivo pogledal — o, to bi bilo vpitja po policiji, kakor smo ga že čuli nešteto krat, kadar se je zgodila najmanjša krivica klerikalnim podjetjem. Take dvojne morale in nedoslednosti je sposoben menda samo »Slovenec«.

To je očitno in neoporečen dokaz, kako skušajo gotovi gospodje izkoristiti celo idejo krščanstva v svoje strankarske namene.

Conan Doyle:

13

Razpad in vstajenje svetovja.

Roman.

Omenil sem, da je pri telefonu ponovno pozvonilo. Nenadoma sem začul grmeč Challengerjev glas, ki je odmeval po veži.

»Malone!« je profesor zaklical, »vas kličejo!« Takoj sem tekkel k govorniku pripravi in spoznal govorico urednika Mac Ardlesa. Klical me je naravnost iz Londona.

»Ali ste vi, gospod Malone?« je zvenel njegov dobro mi znani glas. »Gospod Malone, tu v Londonu se odigravajo strašne stvari. Za božjo voljo, povprašajte profesorja Challengerja, kaj naj ukrenemo!«

»On vam ne more ničesar nasvetovati, gospod,« sem odvrnil, »njegovo mnenje je, da je kriza splošna in neizogibna. Tu imamo za prvo siko nekaj zalozge kisika, toda to bo našo usodo zadržalo le za nekaj ur.«

»Kisik!« je zaklical strašno odjekajoče. »Zdaj nimamo več časa, da bi si omislili kisika. Odkar ste danes jutraj odgovorili, se je uredništvo spremenilo v pravcato norišnico. Polovica obojbe leži v nezvesti. Jaz se le s težavo še držim po koncu. Pri oknu vidim na Fleet-Street, kjer se gomili kopica onesveščencev. Ves promet je

ustavljen. Kakor sodim po zadnji brzojavki — je ves svet —

Olas se mu je pritažil do slabotnega šepetanja, ki pa je povsem utihnilo. Trenutek pozneje sem zaslišal skozi telefon zamolkel udar, kakor da je njegova glava butnila ob pisalno mizo.

»Gospod Mac Ardle!« sem zaklical, »gospod Mac Ardle!«

Nikakega odgovora. Ko sem obesil slušalo na svoje prejšnje mesto, sem vedel, da sem prijateljevo govorico poslednjikrat slišal.

V tem hipu, ko sem stopil od telefona za korak nazaj, se je zgrnilo na nas nekaj čudnega. Imel sem občutek kot plavač, ki ga nenadoma zgrabi privlačivši se val ter ga potisne pod gladino. Zdelo se mi je, da me je neznana roka prišla za vrat, da mi nežno, pa neizprosno iztisne moje življenje. Začutil sem silen pritisk na prsa. Mučna ožina se mi je vlegla na čelo, v ušesih mi je zvenelo in bučalo in pred mojimi očmi so se križali srditi žarki bliskov. Omahnil sem na ograjo pri stopnicah.

V tem trenutku je planil mimo mene Challenger, ves divji in prihajoč kot ranjen bivol. Njegov temnordeč, napihnen obraz, njegove izbuljene oči in zmračeni lasje so vzbujali nepopisno grozo. Svojo nežno ženo, ki je bila videti onesveščena, si je nadel čez rame in kot brezumen se je opotekal in spotikal po stopnicah. Pol je plezal, pol drsal in le tako se mu je posrečilo z

nenavadnim naporom svoje volje njo in sebe rešiti iz smrtonosnega zraka v — za hip — varno pristanišče. Sledeč njegovemu vzgledu, sem tudi jaz planil kvišku in se, opotekajoč in plezajoč, oprlel na ograjo, dokler se nisem na vrhu stopnic zgrudil nezavesten na tla. Lord John me je zgrabil z železno pestjo za ovratnik pri suknji in nekaj sekund pozneje sem ležal s hrbtom na preprogi v burduirju, ne da bi imel moč, da se le zganim ali pa izpregovorim kako besedico. Poleg mene je ležala gospa, v nastančaju pri oknu pa je čepel Summerlee, zvit v dve gube. Kot v snu sem videl Challengerja, ki se je liki ogromen brošč plazil po vseh štirih po tleh in v naslednjem hipu sem začul lahno šumenje izhajajočega kisika. Challenger ga je vdihaval z vso slastjo v dolgih, globokih zasoplih in njegova pljuča so z glasnim grgranjem srkali vase oživljajoči plin.

»Deluje, deluje!« je vzradoščen vzkliknil, »moje mišljenje se potrjuje!«

Spet je stal na nogah, čil in krepak. Pohitel je k svoji ženi in ji nastavljal na usta cev s kisikom. Gospa je kmalu zavzdihnila, se zganila in slednjič vstala. Profesor je pristopil k meni in spet sem začutil, kako polje po mojih žilah svež tok življenja. Razum mi je sicer dejal, da je milostno mi dodeljena doba življenja prav kratko odmerjena, vendar pa se mi je, navzlic lahkomišelnemu upoštevanju življenjske cene, vsaka na-

daljna sekunda zdela največja dragocenost. Še nikdar poprej nisem občutil tako jake čutne radosti kot v tem oživljenju. Vsa teža se mi je od prsi odvalila, čelo se je ziasnilo in nad mano se je razprostiralo sladko občutje spokojnosti in mehko-trudne pomirjenosti. Ležal sem gledal, kako se je tudi Summerlee prebujal pod vplivom oživljajočega plina. Slednjič je prišel tudi lord John na vrsto. Skočil je kvišku in mi podal roko ter me potegnil k sebi. Challenger pa je dvignil svojo ženo in jo položil na zofa.

»O, George, kar žal mi je, da si me spet poklical na zemljo nazaj,« mu je rekla in ga prišla za roko. »Vrata smrti so v resnici zavešana s prekrasnimi, blestečimi zagrinali, kakor si pravkar sam pravil. Ko sem že prebolela mučni občutek zadušitve, se mi je vse zazdelo tako nepopisno lepo in pomirljivo. Ah, zakaj si me spet prebujil iz bajege sna?«

»Ker hočem iti skupno s Teboj na veliko potovanje. Toliko let sva bila zvesta popotnika in prav žalostno bi bilo, če bi morala biti na zadnjo uro ločena!«

Za trenutek sem vjel podobo dolej mi neznanega, mehkočutnega in nežnega Challengerja. Bistveno razlikujočega se od glasnega, visokoletečega in odurnega znanstvenika, ki je svoje sodobnike redovito presenečal z ne-

verjetnimi razkritji, istočasno pa jih znal tudi žaliti. Zdaj, v senci bližajočee se smrti, pa se je razodel on Challenger, kakršen je bil v najskritejšem jedru, mož, ki se mu je posrečilo priboriti si žensko ljubezen in si jo tudi obdržati.

Nenadoma pa se je njegova čustvenost predrugačila in spet je zadobil izraz odločnega voditelja.

»Jaz edini sem vse to naprej videl in prerokoval,« je izpregovoril in v njegovem glasu je odmeval ponos njegovega znanstvenega zmaganostja. »No, dragi moj Summerlee, so se vam li zdaj vaši dvomi glede izginotja spektralnih črt razkadili? Menda vendar ne boste več trdili, da je bilo moje pismo v »Timesu« le plod prevare in zmote.«

Naš bojeviti tovariš je zdaj prvič v svojem življenju molčal na take besede. Topo je sedel v svojem naslanjaču, lovil sapo in pretegoval svoje ude, kot da se hoče šele prepričati, če res še živi. Challenger se je podal h kiskovim pripravam, zavrtel petelina in glasno sikanje se je spremenilo v lahno šumotanje.

»Biti moramo zelo štedljivi,« je pristavil. »Zrak v tem prostoru je dovoljno nasičen s kisikom in mislim, da nikogar več ne muči tesnoba. S praktičnimi poskusi se prepričajmo, koliko kisika moramo dodati zraku, da bomo uničili strupeni učinek. Počakajmo malo.«

Telefonska in brzojavna poročila

Parlamentarna situacija.

Skupščina na kratkem odmoru. — Delovni program skupščine do parlamentarnih počitnic. — Nujnost uradniškega zakona. — Zakon o ustroju vojske.

— Beograd, 2. julija. (Izv.) Po dolgih političnih razpravah, po napornih debatah o izrednih in naknadnih kreditih in po sprejetju zakona o proračunskih dvanajstih letih je narodna skupščina 30. junija t. l. nastopila kratak odmor. Zastopniki parlamentarnih skupin so predsedstvu skupščine sami izražali željo, da se jim dovoli odmor zato, da morejo stopiti v stike s svojimi volilci ter jim pojasniti položaj, poslanci potrebujejo kontakta z volilci, da jim morejo pojasniti, zakaj je potrebovala država virov novih dohodkov in kakšne so naše državne finance. Druge parlamentarne skupine zopet porabijo ta odmor za čimbolj živahnejšo agitacijo med ljudstvom proti sedanjim radikalni vladi. Na splošno želijo vseh parlamentarnih skupin je predsedstvo narodne skupščine odredilo odmor do 9 t. m.

Za 9. t. m. ob 9. dopoldne je sklicana plenarna seja s temle dnevnim redom: 1. volitev odbora za proučevanje zakonskega predloga glede razlastitve velikih posestev in kolonizacije, 2. volitev odbora za proučevanje zakonskega predloga o likvidaciji agrarnih odnosov v Dalmaciji, 3. volitev odbora za proučevanje zakonskega predloga o priznanju izvrševanja advokature v področju dalmatinskega višjega sodišča odvetnikom tega področja, ki so dne 2. februarja 1922. optirali za italijansko državljanstvo, 4. volitev odbora za proučevanje zakonskega predloga o dopolnitvi in spremembah k zakonu o državnem svetu in upravnih sodiščih z dne 17. maja 1922. 5. volitev odbora za proučevanje predloga o spremembi zakona v zadevi beglovov v Bosni in Hercegovini z dne 17. maja 1921, 6. volitev odbora za proučevanje zakona o izvršitvi agrarne reforme v Dalmaciji in 7. volitev odbora za proučevanje zakona o izplačilu vojne odškodnine.

Na prihodnjih plenarnih sejah imata priti v razpravo po dosedanjih programih dva najvažnejša zakona in sicer: 1. Zakon o ustroju vojske. Ta zakon je vojaški odbor po končani podrobni debati takoj že 30. junija predložil poročilu plenumu zbornice. II. Zakon o uradnih in ostalih državnih uslužbenih meščanskega reda. Ta zakon je zakonodajni odbor že sprejel v načelni debati. Danes ob 9. dopoldne prične zakonodajni odbor razpravo o podrobnostih zakona, ki se ima zaključiti do 9. t. m. Pričakovati je torej, da pride ta zakon že v prvih prihodnjih plenarnih sejah na dnevni red. Kakor je videti, skuša radikalna vlada do parlamentarnih počitnic izvr-

šiti svoj minimalni delovni program. Do 20. t. m. do dneva počitnic sta gotovo sprejeta gori navedena dva nuna zakona in ostali delovni program se ima po končanih počitnicah nadaljevati. Na ta način bo zaključena v smislu ustave prva polovica rednega zasedanja.

RAZMERJE MED KLERIKALCI IN MUSLIMANI.

— Beograd, 2. julija. (Izv.) Po dolgih in burnih debatah je nastopilo sedaj v parlamentu neko pomirjenje. Razmerje med radikalno stranko in vlado na eni strani ter muslimani in klerikalci na drugi strani se polagoma razjasnjuje. Klerikalci vidijo, da s svojimi pretiranimi grožnjami in napovedjo vojne niso uspeli ker so se njihove grožnje popolnoma izjalovile, so sedaj začeli ubirati milejše strune in skušajo dobiti od vlade kolikor mogoče koncesij. Razočarani pa so klerikalci, ker so radikalni poslanci zavzeli napram njihovim grožnjam odločno in neposlušljivo stališče. To je tudi klerikalce prisililo, da so začeli svoje zahteve pretvarjati v milejše in gladkejšie forme. Svoje grožnje, da zapuste parlament, do danes niso uresničili. Ostalo je pri frazi.

Popreje tako intimo razmerje med muslimani in klerikalci se je zadnje dni znatno ohladilo. Po vseh dogodkih zadnjih dni v parlamentu je lahko videti, da sta se začela muslimanski in klerikalni klub razhajati. Muslimani vztrajajo na pritisk svojih volilcev pri principu, da morajo sodelovati v narodni skupščini. Muslimani nikakor niso pripravljeni zapustiti parlamenta.

Muslimanska organizacija po svojem vodstvu izjavlja, da je njena imperativna zahteva sodelovanje muslimanskih poslancev v narodni skupščini. Muslimani utemeljujejo to stališče na ta način, da funkcija muslimanski klub kot posredovalec med Srbi in Hrvatmi, da ravno muslimani imajo izvršiti važno misijo posredovanja in da so kot taki tolažniki ideje pomirjenja med obema narodoma, radi česar so skušali stopiti v kontakt z Radicem. Muslimani pa so menja, da se ima to pomirjenje izvršiti na parlamentarni tleh.

Klerikalni klici: »Dajte nam avtonomijo!« so sedaj nekoliko potihnili. Jasno je, da so vrgli klerikalci to geslo v politično debato zgolj iz demagoško-strankarskih motivov. Iz strankarsko-spekulativnih ozirov so nastopili proti beogradski vladi klerikalni govorniki, ki so očitali vladi razne pristranosti. Temeljiti govor ministra javnih del Uzunovića, ki velja med parlamentarci za treznega politika in stvarnega debaterja, je na klerikalce tako vplival, da niso upali reagirati na njegova stvarna izvajanja v zadnjih skupščinskih sejah. Tako se zaključuje prva polovica rednega letnega zasedanja. Doba počitnic je kratka in bilanca narodne skupščine bo zaključena z aktivni pozitivnega dela.

Kritičen položaj v ruhrskem ozemlju.

Popolna zapora proti Nemčiji je odgovor na duisburški atentat. Sojalje Poincaré-ja rodbinam ubitih.

— Pariz, 1. julija. (Havas.) Z današnjim dnem stopi v veljavo popolna zapora zasedenega ozemlja proti Nemčiji.

— Essen, 1. julija. (Izv.) Francoske oblasti so v izvedbi represalij na zločinski atentat na renskem mostu pri Duisburgu odredile popolno zaporo zasedenega ozemlja od ostale Nemčije. Danes ob 12. pop. je zabranjen vsak železniški in ostali promet med zasedenim in nezasedenim nemškimi ozemljem. Prepovedan je tudi vsak promet po tramvaju, z avtomobili in motorji med posamnimi mesti. Prepovedane so vse zabave in gledališke predstave. Vstop vstop nemških državljanov iz Nemčije je zabranjen.

— Bruselj 1. julija. (Izv.) Radi atentata pri Duisburgu je nastalo med belgijskim prebivalstvom veliko ogorčenje in so se za danes napovedale velike protivne demonstracije. Vlada je radigate močno zastražila poslopje nemškega poslanišča.

— Essen, 1. julija. (Izv.) General Bouquet je za ubite belgijske vojake ukazal za preiti 20 ugodnih meščanov kot talce.

— Koblenz, 1. julija. (Izv.) Renska komisija za izvedbo mirovne pogodbe je prepovedala prekoračitve demarkacijske črte vsem Nemcem iz nezasedenega ozemlja. Pričakujejo, da se proglasi nad vsem zasedenim ozemljem popolno obsedno stanje.

— Pariz, 1. julija. (Izv.) Ministrski predsednik Poincaré je naslovil na belgijsko vlado tole brzojavko: »Vest o nezakonskem atentatu, ki so ga povzročili zločinci.

KANCELAR CUNO ZA NADALJEVANJE PASIVNEGA ODPORA.

— Bremen, 1. julija. (Izv.) Državni kancelar dr. Cuno je v svojem govoru naglašal svoje prepričanje, da bo fronta v Porurju ostala močna, kajti danes ve vsakdo, kakšna nesreča bi bila za zasedeno ozemlje in domovino, če bi bilo prezdaj položeno orožje pasivnega odpora. Prvi cili vlade je bil, da postopa v reparacijskem vprašanju v korist obeh strank praktično in gospodarsko. Naravna posledica odklonitve nemške ponudbe je bil pasivni odpor ki izvira iz volje prebivalstva. Sedaj pa mora biti do ugodno končane odporne borbe na prvem mestu politična zavednost. Zato se moralo gospodarski krogi v tej stvari ukloniti tudi onim odredbam, ki bi sicer s ozirom na njihovo gospodarsko

rist ne bile na umestne. Zanimanje naroda do države je treba podpreti in voljo države na vse načine poudarjati, da se širšim slojem omogoči življenje. Državni kancelar je dalje govoril o vprašanju prehrane, ki ni bogve kako neugodno in o plačah, ki morajo biti urejene tako, da bo onim, ki jih prejema, omogočena eksistenca. Izjavil je, da je dolžnost vlade skrbeti zato, da padec marke ne bo ogrožal obstoja države. Svoj govor je sklenil s pozivom, naj javnost zaupa vladi in naj ji pomaga izpolniti njene politične dolžnosti. V imenu trgovcev je vice-predsednik Rodewald obljubil, da je bremensko trgovstvo pripravljeno podpirati vlado.

ANGLEŽI SE BOJE FRANCOŠKEGA OBOROŽEVANJA.

— London, 1. julija. (Wolff.) »Daily Express« poroča, da je načelni sklep Francije glede znatne pomoči francoske zračne flotilje vzbudil v tujakih političnih krogih veliko presenečenje. Uradni angleški krogi so baje izjavili, da je Francija docela upravičena v svoji obrambi pomožiti svoje bojno brodogradnjo, nerazumljivo pa je, čemu je začela organizirati tako obsežno zračno službo. Parlamentarni poročevalec »Daily Mail« zatrjuje, da bo član parlamenta Evans vprašal državnega tajnika za zrakoplovstvo, da-li vpricho nove situacije v zadostni meri vpoštevata nameravano pomožitev angleškega zračnega brodogradnjo.

MADŽARSKA AGITACIJA V INOZEMSTVU.

— Ženeva 1. julija. (Izv.) Madžarski grof Appony je včeraj semkaj prisel. Na čast Italijanom in Angležem je tirdel svečano večerjo. Društvo narodov se te dni sestane k rednemu zasedanju. Na dnevnem redu so razna madžarska vprašanja.

ATENTAT NA PREDSEDNIKA REPUBLIKE VENEZUELE.

— Caracas, 1. julija. (Izv.) Nocoj je bil umorjen v postelji podpredsednika republike Venezuela Juan Gomes, ki je nadomestoval svojega brata predsednika. Motivi umora so neznan, so tudi morilci. Zadržani dne je hotel umorjeni podpredsednik izvajati nad republiko popolno diktaturo.

ATENTATORJA RAIČA IZROČE DANES SODIŠČU.

— Beograd, 2. julija. (Izv.) Poizvedbe, ki jih je vodila policijska oblast proti atentatorju Raiču, so prinesle obširen material, ki pa še ni popolnoma sortiran in urejen. Iz vseh dosedanjih poizvedb in izjav atentatorja samega se lahko že danes sklepa, da primanjkuje stvarnih dokazov o političnem značaju izvršenega atentata. Tekom današnjega dneva izroči izvršilna policijska oblast atentatorja Raiča rednemu sodišču. Mestnemu sodišču je poverjena kazenska preiskava. Vodstvo preiskave je prevzel najboljši kazenski sodnik R. fajlović, ki ima definitivno na podlagi celokupnega materiala sestaviti obtožbo in ugotoviti vse važnejše momente atentata.

SPOPADI MED FAŠISTI IN DELAVSTVOM.

— Reggio nell' Emilia, 1. julija. (Izv.) Radi napada na fašistovskega poveljnika je prišlo včeraj do spopadov med fašisti in soc. dem. delavci. En delavec je bil ubit. Mnogo delavskih domov in konsumov je uničeno. Fašistovske organizacije niso odobrile tega maševanja in so zagrožile kriticem s strogo kaznijo.

NESREČA NA MORJU.

— London, 1. julija. (Wolff.) Listi poročajo iz Melbourne, da se je avstralski parnik »Sumatra« v bližini obale Newswales potopil. Iz 11 belokožcev in 35 kolonijalcev obstoječa posadka je utonila.

Razgled po slovanskem svetu.

— Vesti iz Bolgarije. V Varni je umrl v tork znan bolgarski arheolog H. Škorpil. Pokojni po rodu sicer ni bil Bolgar, vendar pa je bil po duhu odlični narodnjak in si je pridobil za bolgarski narod mnogo zaslug. Tik pred smrtjo je predsedoval kongresu združenja arheologov. Po noči je nepričakovano obolel, drugega dne pa so delegati na kongresu stali na njegovem mrtvaškem odru. — Ministrski svet je sklenil, da se zapleni premoženje bivših ministrov Boteva, Bakalova, Dimitrova, Turlakova, Tomova in Manolova.

— Francoska trgovska zbornica v Bolgariji je poslala francoskim listom nastopno poročilo: V odgovor na številna vprašanja glede položaja v državi, francoska zbornica zagotavlja francoskim trgovcem, da vlada v Bolgariji popoln mir. To izjavo je sprejel tudi bolgarski tisk z zadoščenjem. — V Sofiji so mladi umetniki te dni priredili razstavo svojih umotvorov. Bolgarski umetniki se nahajajo v težkem gnetnem položaju in zato je javnost s tem večjim veseljem sprejela rezultat njihovega požitvalnega dela. Med razstavljenici so Morozov, Donev, Rekarov, Ivanov, Pavlov, Lazarov, Konstantinova, Komsjeva in dr. — Finančno ministrstvo je odredilo posebno komisijo za pregled zapuščine Stamboljskega. Komisija je priobčila zapisnik, iz katerega je razvidno, da je imel pokojni ministrski predsednik v svoji blagajni tuje in bolgarske valute v vrednosti okrog 35-40 milijonov levov in mnogo akcij ter dolžnih pisem. — Tržne cene v Sofiji so bile ta teden nastopne: kruh beli 750 levov kg. črni 580, meso goveje 24-26, ovčje 26-28, maslo 80, mast 62-66, jajca 1.10-1.20 komad, krompir 6-8, fižol 7-10, milo 21.50, sol 3.90, moka 6.20, domače blago 170-280, tuje blago 320-550.

— Jubilej madžarskega revolucijonarja v Sofiji. Komaj je utihnila burja bolgarske revolucije, ta že se kažejo njene posledice. Dočim se je bolgarska javnost pred prevratom zanimala večinoma za slovanske probleme in stike s slovanskimi narodi, so sedaj vodilni krogi napeli druge strune in propagirajo idejo zbliznanja z Madžari in Italijani. Tako je v sredo Sofija na svečan način praznovala stoletnico rojstva madžarskega pesnika Šandora Petöfija, ki se je rodil 1. januarja 1823 leta. Čudno, da se sočasno klerikalci niso spomnili narodnega

no in da so se s proslavo stoletnice nekoliko zakasnili. Svečanost se je vršila v vojaškem klubu, ki je bil poln uglednega občinstva. Prvi je govoril prof. Arnaudov, ki je očrtal življenjski in zaslužen madžarskega revolucionarja za svobodo sosednjega naroda. S posebnim veseljem je govornik naglašal, da se Petöfi aktivno udeleževal bojev proti ruski armadi na Sedmograškem, kjer je bil tudi ubit. Za njim je pozdravil zbrane goste madžarski profesor Kasner, ki je v francoščini poveljeval svojega zaslužnega rojaka in poudarjal potrebo tesnih prijateljskih vezi med madžarskim in bolgarskim narodom. Navzočim s k entuziazmom sprejeli njegova izvajanja. To je torej prva lastavka, ki oznanja v Bolgariji predvojnno germano-madžarsko-filisko pomlad. (Aleksander Petöfi, čigar oče je bil mesar Stefan Petöfi, se je na svoje prve pesnitve podpisoval še s pravim imenom, pozneje pa je zatajil svojo kri in je ostal zagrizen renegat. Ured.)

Politične vesti.

— Ministrski predsednik Pašić odpotuje na daljši odmor. Po telefonskem poročilu iz Beograda odpotuje ministrski predsednik po nasvetu zdravnikov na daljši odmor v kako inozemsko kopalnišče. Zdravniki mu svetujejo ta odmor, ker je atentat kolikor toliko nanj živčno vplival. Po drugi verziji pa baje, kakor to poroča »Pravda«, prevzame g. Pašić vodstvo državnih poslov že danes v ponedeljek 2. t. m.

— Nemci stopajo v opozicijo. Kakor poroča nedeljska »Politika«, so se Nemci in radikali definitivno razšli. Nemci stopajo sedaj v odkrito opozicijo proti radikalni vladi. List dalje tudi zatrjuje, da stopijo v kratkem v opozicijo tudi poslanci turškega džemijeta, ker jim ni vlada izpolnila danih obljub.

— Izročitev odklopanja. Na Vidov dan ob 18. je poljski poslanik Zdzislaw Okenski ministrskemu predsedniku Nikolji Pašiću izročil red Belega Orla. Izročitev se je vršila v privatnem stanovanju ministrskega predsednika. Kralja sta zastopala Dragotin Janković in polkovnik Damjanović.

— Klerikalci in dnevnice. Klerikalci kaj radi prejemajo dnevnice tudi za one dneve, ko se lepo sprehajajo po Zagrebu in kujejo federalistične načrte s Stjepanom Radićem. Med trajanjem plenarnih sej se je enkrat dogodilo, da so se v zbornici klicali poimensko poslanci. Tedaj se je ugotovilo, da več klerikalnih poslancev ni bilo v zbornici navzočih in da se niso opravičili. Dne 30. junija so zahtevali klerikalni poslanci od skupščinskega predsedstva, da jim izplača dnevnice tudi za te dneve. Ostro in ogorčeno so protestirali, zakaj se jim ne izplačajo dnevnice, čeprav so tiste dni bili v Zagrebu. Tajnik jim je kratko pojasnil, da je bilo takrat poimensko pozivanje, pri katerem se je ugotovilo, da niso bili navzoči in se jim toraj dnevnice ne smejo izplačati.

— Narodna skupščina. Na seji dne 30. junija so bile sprejete proračunske dvanajstine za mesec julij, avgust in september. V zvezi s temi dvanajstinami so bili sprejeti tudi predlogi za povisjanje indirektnih davkov in razširjenje zakona o občinskih tlaki na vso državo. Plenarne seje so odložene za osem dni.

— Uradniški zakon. Med osem-dnevnim odmorom narodne skupščine bo deloval edinole zakonodajni odbor. V tem času bo odbor končal podrobno debato o uradniškem zakonu.

— Smrt bolgarskega politika. Po poročilu iz Sofije je 29. t. m. v Sofiji umrl ustanovitelj bolgarske radikalne stranke Zanov. Pokopljejo ga na državne stroške v njegovem rojstnem kraju.

— Parlamentarna večerja pri kralju. Za danes večer ob 20. so pozvani na dvor na parlamentarno večerjo poslanci Liuba Davidović dr. Edo Lukičić in prof. Josip Reisner.

— Kongres židovske mladine. V Beogradu se vrše priprave za kongres nacionalno čuteče židovske omladine, ki bo zavzel smernice proti zionističnemu gibanju.

— Spomenik Petra Velikega v Osljeku. V Osljeku so te dni podrl spomenik Marije Terezije iz l. 1779. Na njegovem mestu bodo odkrili v mesecu septembru t. l. spomenik Petra Velikega.

— O rezultatih jedne političke porgrješke piše v zadnji »Narodni Politiki« dr. Šimrak, vodja hrvatske ljudske stranke, in obsoja abstinenčno politiko St. Radića. Ta politika je privedla njegovo stranko na mrtvo točko, njegove federalistične zavezništve pa je »splendidno« izolirala v narodni skupščini in v jugoslovanski politični javnosti. Poostrenje abstinenčne politike, s katero so v zadnjih dneh pretili tudi slovenski klerikalci, bi to situacijo samo poslabšalo. »Treba stvar iz temelja popraviti tako, da čitav revizionistični blok dojde v parlament i da ondje započne najostrejšo borbo«. Potrebno je namreč vedeti, kako pristavlja dr. Šimrak na koncu tega članka, da »u politici vriedi pritisak i omjer sil«. Pravilna sodba! Ali pa bo tudi kaj hasnila, je drugo vprašanje.

Gospodarstvo.

Dr. Konrad Vodušek.

V premislek.

Naša mlada država stoji pred važnimi zunanje- in notranjepolitičnimi problemi. To jasno zavest ima ali mora imeti danes vsakdo, ki ne tava po našem svetu z zavezanimi očmi. Žalibog pa ta zavest med nami nima zadostne jakosti. In v tem žalostnem dejstvu tiči naglavljeni greh sedanega časa in njegovih — če smemo porabiti ta izraz — sinov.

Težki časi zahtevajo močnih ljudi. In moč vsakega posameznika se spaja v skupno moč. Dandanes pa se ima že skoro vsakdo za — najmočnejšega v vsakem ožiru na duhu in telesu. In vendar smo vti skup tako slabi, da komaj prenašamo vse najrazličnejše težkoče, ki v obliki raznih otročjih boleznih grené naše mlado državo pa tudi gospodarsko življenje.

Vsakdo se ima za najmočnejšega, pa tudi za najbolj pametnega, najbolj pravičnega in — konečno ali v prvi vrsti za najbolj poštenega. Kar govori, je med, kar dela, je nepretrgana veriga samih dobrot za bližnjega. In kar misli in namerava, je velik kup same natičnejše, najmodernejše modrosti, ki jej ni para na celém svetu.

Ali ni mogoče resnica, kar trdimo z vsem preudarkom? Ali nimamo že dovolj, čež vso glavo dovolj sijajnih dokazov za to tako precej hrabro trditve?

Najzanesljivejši, najočitnejši protidokaz za vso to pogubno in nesrečno samoljublje, za to nendaravno zaljubljenost v samega sebe, ki je v nesrečni naši Jugoslaviji kar čez noč tako elementarno nastopila in se tako zelo razvila, razpasla, so pač — sedanjé naše razmere! In glavno znamenje, glavna podloga te čudne prikazni je tiista neutajna trmoglavost, ki se ti prikazujejo v naši državi na vseh koncih in krajih. Ta trmoglavost je naravnost velikanska. Ne moreš se jej načuditi, kadar se pokaže v vsej svoji grdi goloti. In odbija te s tisto vohemntno silo, ki nehoče vzbujati misli, vzbujala samo, da se za to smešno trdokljunsko trdokornostjo skrivajo prozorni nagibi egoizma, političnega in pa — materijelnega. Da, lastnožeparstvo, ljubi žep je tisto opravilo, ki preмага jugoslovansko in še marsikatero drugo zavest, ki kraljuje čez posameznika ravno tako kakor čez skupine teh posameznikov, pa naj se družijo in bratijo pod tem ali onim praporom in strankarstvom. Kajti strankarski egoizem in afarizem je ravno tako ostuden, ravno tako škodljiv in skupnostni nevaren, kakor osebni in individualni.

Mogoče utegne ta ali oni velemodrijan zavrniti gorenje trditve, češ, da so puščavniška modrost, ki ne spada med dandanašnji povojni metež in vsestranski boj. In vendar se nam je zdelo potrebno baš sedaj udariti ob to še vse premalo zbrnkano struno. Baš sedaj pravimo, da stoji naša država in z njo mi vsi, ki smo ohranili v sedanjih viharjih in ostudnostih še vso svojo krepko in dobro voljo za svojo lastno mater - državo, — pred važnimi političnimi, pa nič manj resnimi gospodarskimi problemi in nalogami.

Teh pa konca ni, bi rekli lahko, kajaze na celo vrsto že prav zelo odprtih vprašanj, ki že neverjetno dolgo in potrpežljivo antisamobirajo v našem ojaželnem parlamentu. Vkljub tej potrpežljivosti pa je situacija še vedno zelo kočljiva, zelo pregrnjena in zagnjena. Nikdar in še danes ne veš, kdaj in kako pride na red najvažnejši problem, ki sega v kri in meso največjih sedanjih revežev, namreč državnih uradnikov, ki že dolgo upajo in se bojijo, ki pa vsemu svojemu upu in strahu skoro dajejo slovo, ker je ni in ne bo še — rešitve pragmatike itd.

Kakor vse kaže, se je ali se bode temu življenjskemu vprašanju, na katerem visi ves blagor toliko obubožanih uradniških eksistenc in rodbin, zarinil z a časni zapah v podobi reševanja davčnega problema in njegove regulacije. V koliko je vsa osnova uradniške pragmatike, te prave jugoslovanske jezulje, pravilna, praktična in dobro izvedljiva, ne mislimo razpravljati, ker je nekaka avtoregulacija, izvirajoča iz lastnega strokovnega preudarka in lastne presoje menimo da vseh udeležencev krogov, Upamo tudi in želimo, da jej je usojen ves tisti blagodejni uspeh, ki ga pričakuje naše prečansko uradništvo.

Po drugi strani pa mora vsakdo uvideti, da je treba pred vsem poskrbeti za sredstva, ki naj pokrijejo, fundirajo te povečane državne izdatke. In zategadelj se naj nihče ne čudi, če stoji sedanja vlada na edino mogočnem stališču iunctim-a med davčnim in uradniškim vprašanjem, med davčno reformo in uradniško novelo. Stevilki danes ne mislimo klicati na pomoč in dokaz. Vendar pa hočemo omeniti, da je budgetarno ravnavesje alia in omega vsakega državnega gospodarstva, ki pač mora poprej in kje z levico vzeti, kar naj z desnico da in razdeli.

Tu v hipu seveda nastane vse polno vprašanj in pomislekov, ki morajo vsakega, še tako darežljivega, socialnopolitično predahnjenežega finančnika zavesti v — precejšnje kunktatorstvo. Je pač v tem slučaju dati in jemati — enako težko in le kaj malo zveličevalno. Na vsak način pa naj vsak odkritosrečno dober in vnet državljani pomisli, da morajo vsa drevesa jednako rasti in da eno ne more zrasti — do neba medtem ko naj drugo pogine. S temi kratkimi besedami je prilično označeno edinopravo stališče. In upravičena je jasna tendenca naše državne finančne politike, ki hoče pač po dolgih medenih tednih in letih zemljiški davek povisati na primerni multiplum, precepiti — sit venia verbo — tudi druge direktne davke, da se na tem potu doseže dejanskim razmeram primerno neogibno povisjanje državnih plačilnih sredstev.

Naše časopisje se je — in to skoro brez izjeme — že lotilo tega vprašanja od vseh strani. Ni nam tedaj treba danes ponavljati te precej jasne slike sedanjosti in reformirane davčne bodočnosti. Priznati se mora, da v vseh projektihi tiči prava davčna morala in deviza, ki se v parlamentarni debati gotovo še pokaže v vsej natančnosti in ugodni perspektivi. Do sedaj tudi lahko ugotovimo s povsem umestnim priznanjem, da se vspršijo pravilne uvidevnosti v to težko vprašanje vsestransko pravičnega davčnega preustroja ni še zanesla tista ostudna demagogija, ki se pri nas kaj rada oklene vsake težje, če tudi apolitične, izven — ali nad — strankarske zadeve.

V tem smislu, upajmo, prispě naj na parlamentarno pozornost tudi kuluk. V bistvu je sicer precej historičen, a danes je skrajno potreben. Promet je polovica gospodarskega življenja in nehanja. V naši državi pa se je dogodila prava prometna aparnost ali redkost slučaj, da se že namreč leta in leta borimo za nove železniške zveze in proge. Na ceste, ta tudi zelo važna prometna sredstva, pa smo pri vsem tem železniškem hrepenenju pozabili skoro popolnoma. To se pravi, merodajni čimtelji, ki so prevzeli vso cestno omrežje v razoranem vojskine položaju, so ceste in njih obupno stanje pustili povsem in nemar, tako da je bila vsaka beseda, opozoritev, prošnja za primerne popravilne kredite — bob v steno. No pa preveč boba razruši tudi še tako trdno steno. In tako se je rodila sedaj po dolgem času misel na kuluk. Vspršijo sedanjih mnogoterih finančnih težav utegne v zadnji uri — to pač lahko zapišemo — vendar le še rešiti popolnega poloma. Mi v Sloveniji sicer v tem oziru nismo na najslabši stopinji, ker je cestna mizerija bolj južna slabost. Vendar preti tudi pri nas prava cestna tragedija, če se takoj ne popirne za delo, ki se mora na pravičen način razdeliti v podobni modernega kukuška glede vseh cestnih tipov in kategorij. Nimamo še pred seboj podrobnega načrta za razdelitev tega bremena glede državnih in občinskih cest. Mislimo pa, da se bode to breme pravično razdelilo in sicer v krajšem in gnetnem oziru. Veliko ulogo ima pri tem igrati tudi kvalitativni in kvantitativni način uporabe cest v posameznih okrajih in oddelkih. Tisti, ki je vedno na cesti s svojim blagom in vozom, mora pač brez vsakega ugovora pripomoči v svrhu retabliranja in nadaljnega vzdrževanja naših cest, za katere se sedaj ni brigal živ krst, da si se je vozilo malodane povsod na žive in mrtve.

Kakor vidimo, prihaja med nas in v našo državo vendar le, če tudi zelo počasi, red in skrb za gospodarske potrebe. Držimo se pač precej krepko tistega zgodovinskega načela, da tudi Rim ni bil sezidan en sam dan. Dolžnost naša pa je, da se vsi brez izjeme in brez vsakega sramotilnega prekanja lotimo vsake gospodarske pravilne naloge in ureditve. Hitro in tiho delo za občni resnični naš blagor bodi skupna naša deviza.

— **g Povisjanje železniških tarifov v Avstriji.** Dunajska vlada namerava s 15. julijem povisati železniške tarife. Povisalo se samo osebnih tarif, neizpremenjen pa ostanejo tovorni. Osebnih tarif za osebnih vlake se zvišalo za 25% in za brzovlake za 66% one difference, ki obstoja med voznimi cenami osebnih in brzovlakov.

— **g Dobava pisarniških potrebščin.** Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 4. julija t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave denarnih kuponov ter buck in zaponk za akte. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **g Dobava moka v pisarni intendanture Dravske divizijske oblasti v Ljubljani** se bo vršila dne 16. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 6000 kg čiste pšenične bele moka (ničlarice). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Zbirajte znamke za „Jugoslovensko Matico“!

Francé Vodnik: Fran Onič: DAROVANJE.

V dolini šentflorjanski »tepecu iz čarodajnega kraljestva med sabo se borečih vej« ne bo dobro biti. Zdi se namreč, da se zgodba Petra, umetnika, v njej ponavlja iz roda v rod. Ali jaz kljub temu trdno verujem, da pride — morda kmalu, morda še dolgo ne — čas, ko se bo ta zgodba zdelala še bolj, prav tako neverjetna in daljna kot je danes bridka v svoji trpi resničnosti.

Toda naj bo kakor koli: mi, ki smo mladi in čutimo moč v sebi, bomo, da zbudimo vero tudi v srcu onih, ki so še malo dušni in plahi, dan in noč vpili pred slehernim oknom, da se odpre, in visoko vihrejo plamenice bomo šli, da osvetlimo noč. Umetnost, ki jo oznanjamo, niso rodili bolni ljudi in tudi ni vzklija iz sanj nedozorelih otrok — sanjačev: iz velike in resnične boli naših duš so poglnele njene kalitve. V letih strahote smo gledali čudna znamenja na zemlji in na nebu in utrujenim očem so se prikazovale strahotne slike, ki so nam z grozo napolnile premlade duše, komaj brsteti pričujoče. »Zarjavelo je življenje, ponižano življenje iz grobov in klicalo po maščevanju. Mi, ki smo videli to ponižano življenje in ga čutili v sebi, smo ga podirali, zakaj hoteli smo ga zatajiti. In v tem zatajevanju je bila žrtve, darovanja skoro da za ceno lastnega življenja... Bile so strašne ure dvoma in bili bi omeili od groze, ki je živela v nas, da ni obnem z njo v nas rosila čista luč, dehtel presladki vonj nove pomladi, ki prihaja... Ali ne vidite zarje nad gorami? Ali ne verujete v jutro novega dne, malodušni? O, čuj te jahače, čuj te jih za goru — k nam gredo, a ne na pokoli! Svetlo blagovest neso k nam prihajajočega carstva Duha.

Duhovni prepovedi, ki ga človeštvo danes doživlja, se najizrazitejšje javlja v umetnosti naših dni, ki le vsa, v kolikor je resnično izraz našega časa in življenja, usmerjena v notranjost, k prabistvu človeka, iščejo iz strašnih zablod naše dekadentske dobe poti k etičnim vrelcem življenja.

To stremiljenje se očitno kaže tudi v umetnosti Frana Oniča, ki se je sedaj s svojo prvo zbirko pesmi, katero je lepo naslovil »Darovanje«, predstavil slovenskemu narodu. Čuditi se moramo smelemu idealizmu, v katerem se je oddelil, da izda svojo zbirko, in veri, v kateri je stopil pred nas v času, ko ni mogel upati na ugodne predpogoje, da se uveljavi. S tem večjim veseljem moremo torej pozdravljati njegov nastop, ki ni le izraz vseleže idealizma in močne vere, ampak obenem tudi sijajno potrdilo za resničnost in vitalno moč njegove umetnosti.

S tem seveda nočem trditi, da je njegovo delo v vseh ozirih brezhibno. Tega tudi ne morem storiti sprito dejstva, da so hibe, ki jih očituje, še zelo občutne in bo treba Oniču še mnogo borbe, da vsestransko dožori in se izkristalizira v zrelega umetnika.

Hibe očitule Onič pred vsem v formalnem oziru. S tem pa ne mislim forme za oči, ampak le izraz, ki je utelešenje duha v njem in ki je posredovalec med umetnikom in uživalcem. Tu je Onič do sedaj grešil mnogo, ker se dostikrat ni zavedel, da nam beseda ni samo sredstvo, ampak več. Tako dostikrat pogrešamo one prvotnosti, one elementarnosti, ki smo jo dolžni zahtevati od vsake umetnine. Zdi se mi, da je skrivnost umetniškega sloga Oniču še jako tuja. Dostikrat zamori v njem tudi intelekt jasnovidnost pesniške intuicije in to se mi zdi, da učenja, da je Onič dostikrat nejasen in težko ali on sliki in da se izgublja v abstraktnost, ker mu simboli niso vstali nujno in neposredno iz notranjega doživljanja.

Ali v teh slabostih Onič ni osamljen in jaz vidim v njih kumovanje njegovih vzornikov in zdi se mi, da so to več ali manj splošni znaki sodobnega pesništva. Umetnik naših dni ne priznava načela l'art pour l'art, ker je spoznal neupravičenost tega načela v umetnosti. To je čisto pravilno naziranje in kaže, da se sodobni umetnik zaveda prave naloge umetnosti, ki je edinole ta, da duše vodi v skrivnostno svetlobo očiščevanja in jim kaže pot k večni Resnici, Dobroti, Lepoti.

Ali zdi se mi, da poudarjanje umetniškega hotenja vsaj pri nekaterih stopa preveč v ospredje. Tako hoče umetnik biti ne le pesnik, ampak pred vsem učitelj in vodnik človeštva. To se izraža zlasti v formi in slogu, ki ju označuje neka neenotnost in razkosanost, ker ideji umetnik žrtvuje vse in pa silna množica slik in metafor, s čimer hoče tak umetnik svoj slog približati slogu vidcev in prerokov stare zaveze, na kar spominja tudi vizionarni in preprosto vzneseno podajanje notranjih doživetij. Toda preroki stare zaveze so bili zares vidci in njihova beseda je bila resnično adekvaten izraz vsebini. Ali pri modernih posnemovalcih teh prerokov — dasi ne velja to splošno — se vidi brž, da je intelekt bil glavni sočinitelj. Od tod mislim, da izvira tista neelementarnost sloga, ki je v toliki meri značilna za moderno in tudi za Oniča.

Vendar s šarjatanstvom raznih sodobnih krivih prerokov Onič nima ničesar skupnega. A tudi hibe so malenkostne v primeri z vrhunski in poslednja dela kažejo, da Onič tudi formalno dozoreva in da dobiva izrazitejši, elementarnejši slog. Popolnoma odklonil bi jaz samo nekaj pesmi iz prve dobe, tako zlasti Krik, Okostnjak pa tudi zadnji v zbirki Epilog ali problem ženske, ki je sicer pravilna in ideji, ali umetna ni. Veliko pesmi pa zasluži vse priznanje. Razodetje, Trpeči vohun, Okameneli krik, Poljub pečatov. Prva beseda so odlične pesmi v zbirki.

Odmevi iz najtišjih globin srca so to, prepolni skritih lepote v duši in intimnih izpovedi. Čujte le:

Kultura.

»Pit noj je zapel, klicar pustinja je zaklinal — in ti? Ali ne greš na pot, ka morkoli, koderkoli, in ne poiščeš vrelca v pustinji, ki bo negoval se nerojeni plod deviških prsi v pekočem solncu?«

»Iskali so s pohotnimi rokami za globicami tvojih prsi, kraljica hrepenenja, ti pa si stala pred njimi trepetajoča, v jopič platnenki.«

»Kadar pride njegov čas, se skloni noj k svojim prsim in jih razpara; glej, tako se bo sklonilo znamenje ljubezni in maščevanja na najvišjem vrhu človekove poti, udarilo bo, zamajalo se preko zemlje, rjoveče hodilo po dušah in zemlja sama bo pela o ženi skrivnostnega spočetja, v njen krog bo vodilo videnje vse zvezde daljnega hrepenenja.«

»Tako se je dovršilo moje videnje sredi milijona upognjenih hrbtov v družbi nevidnih senc svojih očetov in dedov, ki so slutili pesem o ženi žena in so umirali v besedi neizgovorjeno na žejnih ustnicah. Jaz pa sem le izjeljal praden zlog začetne besede bodočega imena. (Razodetje)«

»O, vplj bi kakor lev, ki je rjoveč izšel iz svojega ležišča: Videli sem, dograjen je stolp in prestol mamečega silaja na zemlji! Vstal je satan-svinjar in je poljubil ženi, opasani z dragulji zemlje, koleno.«

Ne iščite me več, sivega globa pri pregraji ječe, ki je domovanle slepih! — Očistil se bo moj ščit med šakali in tigri, pobratim golbov, pozdravljajoč drevo trpljenja v samotji. (Trpeči vohun).

»Visoko nad vse vrhove gora se je zamajal križ ves ožarjen, brez razpetega telesa, in skozi njegove razpoke so rjoveli vetrovi, a duša je plezala po ravnih križ, žejna deviškega telesa.«

Ali ni to poezija, ali ni to umetnost? Skoda le, da niso vsa mesta taka. A razumevanje otekočule razen zboraj omejenih slabosti po mojem mnenju še to, da Onič kakor sploh umetniška struja, kateri pripada, ne izraža le elementarnih čustev in doživetij, ampak podaja, skušajoč v čim najmanjši obliki podati kar največ vsebine, v slednji umetnosti — v zaporednosti notranjega doživljanja — cel kompleks doživetij, celo dobo notranjega razvoja, pri čemer pa se utegne zgoditi, da trpi enotnost kompozicije in jasnost sloga in izraza. Za ta način podajanja naše notranjosti je treba mnogo večje umetniške sile kot za podajanje poedinih čustev in občutov resna nevarnost, da šibkejšim umetnikom moč omahne in zaidejo v šablono in diletanizem. Tudi Onič se tej nevarnosti ni izognil vselej.

Po globini vsebine pa se Onič ugodno razlikuje od marsikoga, ki uživa sloves močnega umetnika. Pomen in namen življenja ni doumel in v skrivnost človeka in vesolstva je proniknil tako zelo, da mu večkrat moreš slediti samo v primerni oddaljenosti. Ugovor pa, da mu absolutno ni mogoče slediti, ne velja. Kajpada, prvi predpogoj, da ga moreš slediti, je ta, da so globine tudi v tebi same.

To ni mistika. Občutje mističnosti, ki ga moderna umetnina v nas zbudi, po mojem sploh ne izvira iz vsebine, ampak je le učinek zgolj formalnega značaja. Vsekar je to znak nemočnega umetniškega ustvarjanja in more vzbuditi sum nepristnosti in šarjatanstva. Dasi je ta sum zlasti danes premočnokrat upravičen, vendar to dejstvo v splošnem ne dokazuje ničesar drugega nego to, da sodobna umetnost v formalnem oziru ni še našla svojih vsebini odgovarjajočega izraza, kar se more trditi spet samo splošno, ne pa tudi za vsakega posameznika.

Mislim, da o Oniču velja drugo, ne prvo. Tega mnenja ne morejo ovržeti omejeni nedostatki in hibe, potrjujejo pa vsa njegova dela, ki se skoro brez izjeme odklikujejo po globini notranjih doživetij in po bogastvu idej. V samotji in trpljenju se je očistil ščit »vohuna« dveh molitev na zahodu in vzhodu in v žrtvovanju samega sebe ter v darovanju svojih bolesti »Njmu, ki je brez imena« je doumel smisel življenja, v ogledalu svoje notranjosti skušajoč izmed tisoč obrazov svojega bitja spoznati edino pravega, večnega, Brezimečega.

Le duši sami se morejo razodeti vse lepote, ki jih je nasul pred nas toliko, toliko. Ali govorico njegovega jezika bo mogel umeti samo oni, ki je kot on vse dni umiral z besedami žejnega hrepenenja na ustnicah, ki mu je kot niemu v srcu bridko gorel plamen trpljenja.

(Prinašamo ta prispevek iz vrst najmlajše generacije, da iz njeza posnamemo njeno popolnoma novo notranje življenje in snovanje. Tudi mi smatramo te klice svežega hotenja za plodne, mislimo pa, da mu primanjkuje literarna izsolanost. Glede Oničeve pesniške zbirke Darovanje pa utegne g. Vodnik v toliko imeti prav, v koliko opisuje njene pobude, toda o zbirki sami imamo odvoleno mnenje. Ne o Oničevih namenih, temveč o njegovi pesniški zbirki, kakor je zapisana in natisnjena prinesemo prihodnjič našo sodbo Ur.)

— **Mohorjeva knjižnica.** Slovensko knjižništvo je zasnovano že mnogo »knjižnic«. Od prvotne celovske »Mladice«, preko novomeške Narodne biblioteke in najčastiljavejšje Čebelice, ljudske knjižnice itd. do danes se je mnogo storilo. Le žal, da je vsako tako razveseljujoče podjetje redno prekamalo omagačo. Danes deluje najbolj žvahnog Tiskovna zadruga s Prevodno knjižnico. Potreba po pravi ljudski knjižnici je pa še vedno pereča. In sicer iz dveh razlogov: Tuja slovnstva imajo krasne zbirke leposlovnih in poljudno znanstvenih del — domačih in prevedenih ki so po zunanji obliki enotna. Naše knjižnice so oblikovno tako zvrkane, da dobijo komaj par knjig enake veličnosti. Nadalje imajo tuja slovnstva (rusko, češko, nemško, francosko) bogata izdajna knjižnica, ki so

točno opredeljena: za deco, za ljudstvo, za izobraženstvo. Noben knjižničar ne more poznati vsebine vsake knjige. In tako se dogaja pri nas, da dobijo v roke otroci, mladina, ljudstvo širokih plasti knjige, ki so jim samo na škodo: ali jih sploh ne umejo, ali jih umejo samo osnovno, ali pa se ob njih edinole kvarijo. Zaradi tega le sklenila »Družba sv. Mohorja«, da začne izdajati »Mohorjevo knjižnico«. Ta bo stalna po obliki in bo namenjena v prvi vrsti leposlovnemu čitvu, domačemu in prevodnemu, ki je namenjeno in prikladno za široko ljudsko plast. Prinašala pa bo tudi poljudno znanstvena dela, da celo starih klasikov se ne bo ognila (ima že pripravljen Sokratov zagovor v krasnem Sovretovem prevodu), v kolikor so umiljivi tudi za širše sloje. Ta korak Mohorjeve družbe je velike važnosti in začno dokaz, da se zaveda svoje dolžnosti kot ljudsko-prosvetna ustanova. Prvi zvezek je izšel meseca maja in prinaša Al. Remca kmečko založnjo Užičarji.

Glasbeni vestnik.

— **Natječaj za 8 muških zborova.** Savez hrv. pjev. društev raspisuje za hrv. pjev. društvo »Zora« u Chicagu natječaj za osam muških zborova. Nagrada za pojedini zbor iznosi 5000 K. Izabrani će biti muški zborovi bez sola a capella ili uz pratnju kolega glazbala ili orkestra. Harmonizovane pučke popejke ne primaju se u natječaj. Izbor teksta jest slobodan. Natjecati se mogu kompozitori jugoslavenske narodnosti. Radnje valja poslati anonimno predjedniku S. H. P. D. Josipu Vidaliću, Zagreb, Petrinjska ulica broj 50 pod motom, koji treba da je označen na zapečaćenom omotu, a u omotu imade biti ime i adresa natjecatelja. Kompozicije ne smiju biti pisane rukom autorovom, jer će se jury, ako prepozna rukopis, ustegnuti od ocjene. Nagradjene kompozicije postaju vlasništvo Hrv. pjev. društva »Zora« u Chicagu III. U. S. A. Natječajne radnje imaju stići najkasnije do 1. septembra 1923 u 12 sati o podne.

Sokolstvo.

— **»Sokolsko društvo« v Brežicah** priredi svojo redno letno javno telovadbo dne 15. julija na vrtu Narodnega doma z sodelovanjem železničarske godbe iz Zidanega mosta. Po telovadbi ljudska zabava.

Dopisi.

— **Proslava Vidovega dne v Rogški Slatini.** Kakor vsako leto, se je tudi letos opravila služba božja za padle junake v katoliški in pravoslavni kapeli opoldne pa se je zbrala k svečanemu obedu tolika družba gostov in domačinov, da je bila polna vsa obširna obednica »Zdraviliškega doma«. Naj je videti Slatina na prvi pogled še tako internacionalna, take prilike vedno na novo pokažejo, kako pristno jugoslovansko zdravilišče je to. Po navdušeni napitnici g. ravnatelja dr. Štara kraljevski dvoilci, so se vrstili govori — g. župana Bizjaka za Slovence, g. prof. Todoroviča za Hrvate ter g. vseuč. prof. Lozančica za Srbe, ki so vsi še povzdignili res bratsko pristržno razpoloženje. Z burnim pritrdjevanjem je bil sprejet predlog g. notarja dr. Šorlija, naj se odpošlje čestitka g. ministrskemu predsedniku Nikoli Pašću, da jo Bog ohrani njegov dragoceno življenje domovini. Vseskozi uspeša akademija v nabit polni goreni dvorani »Zdraviliškega doma«, ki jo je priredil tukajšnji »Sokol« pod vodstvom g. kopal. zdravnika dr. Koltererja, je zaključila ta vedno bolj — tudi naš praznik.

— **Iz Stične nam poročajo:** Kakor vsako leto, tako se je tudi letos tukaj lepo praznoval predvečer kresnega dneva, to je praznik sv. Janeza Krstnika. Ko se je zmrčilo, so pokali topeli, zvonovi so pritkovali, goreli so kresovi po hribih in gričih in krog kresov je rajala mladina, prepevajoč narodne pisni. — Naslednjega dne (24. t. m.) smo tukaj otvorili razstavo ženskih ročnih del. V sobi tukajšnje šole so bila razstavljena ročna dela. Na mizah, ki so bile odlične s šopki cvetic in zelenjem, so ležala ročna dela učenk, označena z imeni dotičnih učenk in znakom dotičnega razreda, v kolega učenka pohaja. Vsa razstava je bila lepo prirejena. dela prav lepa in praktičnega značaja. Veliko ljudi je od 8. zjutraj do 18. zvečer posekalo lepo razstavo in se izražalo zelo laskavo glede na uspehe učenk, kakor tudi na marljivost dotičnih učiteljic. To moram javno priznati. In pribiti, da nam je razstava ženskih ročnih del dokazala, da se dedice uče na praktični podlagi, kar bodo rabile v bodočnosti. Razstava je res lepo uspeša. Radi tega vsa čast in hvala marljivim p. n. učiteljicam!

— **Zapostavljanje pošte Maribor-Ljubljana.** Iz Maribora nam pišejo: Dočim smo pri starem vzornem redu dolgo časa bili pred inozemsko pošto zastopavljeni v smeri Zagreb-Beograd, obitumti pri novem vzornem redu zastopavljanje glede poštne zveze z Ljubljano, kar je za vso to progo še važnejše kakor proti Zagrebu. Od prvega zjutranjega vlaka (ob 5. uri) pa do prvega popoldanskega vlaka (13.20) nimamo nobene pošte. Čeprav voz med tem dopoldanskim vlakom (9.45), ki pelje avstrijsko, sploh inozemsko pošto za progo proti Ljubljani. S tem je trgovskemu prometu odvzeta možnost, vsaj nujna pisma in poštne pošiljke naslovnikom v Ljubljani in sploh ob tej progi dostaviti še tisto popoldne. Nujnih (ekspresnih) pošiljatev tudi ponočni brzovlak ne sprejema v tej smeri, dočim isti vlak v smeri Zagreb pelje s seboj inozemsko pošto. Ta vlak se v Zidanem mostu raz

dvoji in bi lahko vzel vsaj nujno pošto proti Ljubljani, tako da bi bila pošta že dopoldne v Ljubljani dostavljena. Vsaj dopoldanski vlak naj bi sprejel tudi našo pošto, ako že vozi avstrijsko. Zakaj naj bo naš trgovski poštni promet zastopavljen pred inozemski škodi?

— **Mestno planarno v Mariboru** si je 14 dni ogledala večja komisija iz Nemčije, obstoječa iz zastopnikov in strokovnjakov mest Frankfurt in Kopenhagi. Zanimali so se predvsem za dvoplinsko napravo, ki obratuje že nad leto dni izključno z rujavim premogom (trboveljskim) in je vzbudila zbog tega občo pozornost ne le v krogih napredne tehnike, nego tudi pri raznih občinah. Odločilo je v tem oziru vplival obrat mariborske planarne razen na omenjeno komisijo tudi na strokovnjake drugih mest in le tako se je na podlagi tu pridobljenih izkušenj odločilo tudi mesto Ljubljana in Subotica za preureditev planarne na dvoplinski sistem. Vsekarer znači preureditev planarne po najnovjših tehničnih pridobitvah napredek imenovanih občin tudi z gospodarskega stališča in to tembolje, ker je proizvajanje plina ceneje ter popolnoma neodvisno od inozemskega dragega premoga.

Turistika in sport.

— **Vsem planincem sporočamo,** da je Koča na Veliki Planini otvorena in dobro oskrbovana. Pot do koče je namovo markirana po Kamniški podružnici SPD.

— **Hotel »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru** je popolnoma prenovljen. Zunal in znotraj je prav okusno prepleškan, da dela utis prvovrstnega hotela. V gostilniških prostorih in v sobah je instalirana električna razsvetljava, ki so jo gosti do sedaj najbolj pogrešali. Hotel vodi gđ. Mara Gregorin, ki stori vse, da v vsakem oziru zadovolji svoje goste. Ker je v tem podjetju »Slov. plan. društva« v vsakem oziru preskrbljeno za oskrbo in udobnost gostov, se je nadejati, da postane »Zlatorog« eno najpriljubljenejših zatočišč letovskega občinstva.

DOMACE TEKME.

Slovan : SK Drava (Varaždin) 1 : 3. Varaždinci so zelo ambiciozno in simpatično moštvo, vendar bi lahko Slovan dosegel pri malo boljši volji ugodnejši rezultat. Slovan je ob priliki svoje 10letnice priredil v hotelu »Tivoli« skupno s Češko Obec domaco veselico, ki je dobro uspeša.

— **Primorje rez. : Hermes komb. 3 : 4.** Trening tekma.

— **Primorje ml. : Slovenija 0 : 9.** — **Zagreb, 1. julija.** Gradjanski : Fresh burger SC 4 : 0.

VELIKA ZMAGA LJUBLJANSKIH DIRKAČEV ZA MEDNARODNI KOLESARSKI TEKMI GRADEC - CMUREK - GRADEC.

— **Gradec, 2. julija.** (Izv.) Kolesarsko društvo »Ausdauer« je včeraj priredilo kolesarsko dirko na prodi Gradec - Cmurek. Dirke se je udeležilo poleg graških društev, tudi več dunajskih in dalje slovenski kolesarji (SK »Primorje« in pa kolesarska »Ilirija«). Na dirki so bili zastopani tudi Zagrebčani. Dirke se je udeležilo 44 dirkačev. Od teh je 26 doseglo končni cilj Gradec-Cmurek in Cmurek-Puntigam. V prvi kategoriji je zmagal Slovenec. Rezultati: 1. kategorija Fran Kosmatin (SK »Primorje«), 3 ure 23.23, Pavel Köttel (Dunaj) 3 ure 23.24, Skrabel (Ausdauer) 3 ure 23.50, Hiltner (München) 3 ure 23.59, na 6. mestu je Dragotin Cesarec (Sokol Zagreb), 3 ure 24.20, na 7. Juraj Dokanović (Sokol Zagreb) 3 ure 41.21.

Druga težka kategorija. Prvi kot zmagačevalec je prišel na mesto Adolf Bar (Kol. »Ilirija«, Ljubljana) 3 ure 41.55. Drugi je bil Gradčan H. Nöbl 3 ure 51.46.

— **Kosmatin je dobil v Gradcu pri vodilni vožnji prvi dan tudi nagrado za vodstvo.**

INOZEMSKÉ NOGOMETNE TEKME.

— **Dunaj, 1. julija.** V tekmah za prvenstvo je Rapid za šest točk pred ostalimi tekmovalci prvovrstni moštvi. Težko bo, da ga kateri klub so dohiti. Včerajšnje tekme so prinesle splošno iznenadenje. Klubu Waf, je bil v kritičnem položaju, ga premeste v drugi razred, so je posredilo pobiti klub Wacker. Senzacija dneva je tudi bila, da je Rudolfshügel potokel Hakoah. Rezultati tekem: Waf : Wacker 3 : 0. Rapid : Vienna 5 : 2, Floridsdorfer Athletiker : Simmering 0 : 0, Rudolfshügel : Hakoah 1 : 0, Admair : Hertha 2 : 1, Wac 1 : 1.

Društvene vesti.

— **Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani** naznanja p. n. članom, da se vrši XXII. redni občni zbor danes v torek ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih Gradišče 17/I z običajnim dnevnim redom. Gg. člani vabimo k množični udeležbi.

— **Kongres poštnih, telegrafskih in telefonskih uslužbenecv** se vrši 12. julija v Beogradu.

— **Društvo najemnikov za Slovenijo** opozarja, da se vrši prihodnja javna odobrova seja v sredo dne 4. jul. t. l. ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, prilhižje, desno.

V sredo 4. julija zvečer VSI V

— Šišenski gozd NA KRES —

v proslavo sv. Cirila in Metodai

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 2. julija 1923.

— **Jezuitska morala dr. Korošca.** iz Beograda nam pišejo: Znaša dr. Korošec izjaviti o atentatih, s katero je voditelj slovenskih klerikalcev hotel precizirati klerikalno moralno stališče, vzbujati v parlamentarnih krogih in v beogradski politični javnosti še vedno splošno nevoljo. Vsa beogradska javnost je ogorčena, ker je dr. Korošec indirektno slavil politiko Ferdinanda Habsburškega. Beogradski parlamentarci Korošču ne morejo odpustiti njegove neaktivnosti. Navaden politični takt je zahteva, da voditelj slovenskega klerikalnega ljudstva ne dira čustev srbskega naroda, ki se je boril za svobodo Jugoslovenov. Klerikalci zasledujejo še vedno isto politiko, kakor l. 1914, ko so kričali »Srbe na vrbe!«. Korošec se od l. 1914 ni popolnoma nič spremenil in je ostal vedno enak. Zelo značilen članek — uvodnik ima nedeljska »Politika« z naslovom »Korošec — jezuit«. Članek ugotavlja, da ima dr. Korošec dve razni morali. Koroščeva jezuitska morala l. 1914 je bila drugačna. Ko je navajala mogočnega Avstro — Ogrskega na malo Srbijo, ni Korošec imel poguma nastopiti proti ubijanju. Zelo ostro napada dr. Korošca tudi »Balkan«, očita jo mu, da je dr. Korošec še vedno tipičen »Avstrijanec in Vatikaneec«.

— Našim klerikalcem je naš list hud trn v peti. Ker uživa »Slovenski Narod« v naši in v beogradski javnosti največji ugled in ker stvarno kritizira klerikalno politiko, obenem pa tudi skrbi za to, da so vladni krogi pravilno informirani o težnjah, ki jih zasledujejo klerikalni politiki, je klerikalna gospoda vsa besna nanj, zavedajoč se pač, da jim pošteno meša njihove štrene in račune. Zato so započeli divjo gonjo proti »Slov. Narodu«. Ker vedo, da mu ne morejo izpodkoptati ugleda v beogradski javnosti, ga skušajo spraviti ob ugled in veljavo pri domačih gospodarskih krogih. Predstavljajo klerikalne poslance za tiste, ki se edini zavzemajo za gospodarske sloje in kriče ob njem, da je »Slovenski Narod« tisti, ki je kriv, da to njih gospodarsko delo nima nobenega uspeha. Z ozirom na to pozivajo vse gospodarske kroge v Sloveniji na bojkot »Slovenskega Naroda« in med vrstami namigujejo, na najti krog mesto »Slovenskega Naroda« raje podpirajo — »Slovenca«.

Pravi Ali ta maneuver je prepozoren, da bi interantni sloji ne spregledali pravega njegovega smotra. Toda tudi najnovejša klerikalna gonja proti našemu listu, ki so ji obesili klerikalni voditelji gospodarski plašček, ne bo uspešna. Proti »Slovenskemu Narodu« so dolga desetletja grmele strele, s priznico se je spalo prokletstvo nani, pastirski listi so pozivali na bojkot, toda vse ni nič pomagalo. »Slovenski Narod« se je še bolj usidral v naši javnosti in se gmočno tako utrđil, da je celo škof dr. Jeglič obupal, da bi ga uničil in mu izpodnesel tla v naši javnosti. Sicer pa so tudi že drugi oznanjali bojkot proti »Slov. Narodu«, a s prav istim uspehom. Ali mislijo klerikalci sedaj, da bodo v svoji največji akciji proti našemu listu srečnejši, kakor takrat, ko jih je v tem podjetju s svojim prokletstvom in z grožnjo ekskomunikacije, ki bi naj zadela vsakogar, ki bi čital liberalno glasilo, podpirala vsa naša borbeno katoliška hierarhija? Naj le poskusijo, za neprosto voljno reklamo jim bomo seveda hvaležni!

— **Učiteljsko meščanskih šol** iz vse naše kraljevine ima te dni v Ljubljani svoj II. kongres s temle dnevnim redom: V sredo, 4. julija t. l. ob 16. pop. posvetovanja delegatov v državni realki. V četrtek, 5. julija glavno zborovanje ob 8. v državni realki. Popoldne ogledovanje znamenitosti Ljubljane. Zvečer ob 20. skupna večerja v restavraciji »Zvezda«. V petek, 6. julija izleti na Gorenjsko, v Maribor in Ptui.

— **Desetletnica bitke na Bregalnici.** Dne 30. junija t. l. je poteklo deset let, ko je bila odločilna bitka na Bregalnici, v kateri so bili poraženi Bolgarci, ki so zahrbtno napadli srbsko vojsko po končani zmagoviti balkanski vojni proti Turkom.

— **Branišlav Nušić vpokojen.** Sekcijski šef naučnega ministrstva Branišlav Nušić, je bil na lastno prošnjo upokojen z letno penzijo 7000 dinarjev. Kakor čujemo, bo njegov naslednik profesor Rista Odavič, dober naš prijatelj.

— **Težko je obolel v Ladiji pri Medvodu,** kjer stanuje že nad pol leta, g. Janko Vukasović — Stibel, vpokojeni polkovnik. Nadejamo se, da bo močna njegova narava zmaga la in da v kratkem zopet popolnoma okreva.

— **Ljubljanski učiteljski in Beogradski.** Včeraj popoldne je v Beograd prispelo pod vodstvom glasbenika E. Adamiča in nekaterih profesorjev okoli 70 maturantov ljubljanskega učiteljskega. Obiskali so tekom dneva narodno skupščino, kjer so si ogledali zbornico in posamezne klube. Poseben pevski zbor priredi koncerte v kulturnih centrih Bosne, Hercegovine in Dalmacije. Danes

popoldne odpotujejo v Sarajevo, nato v Mostar in potem v Dalmacijo.

— **Promocija.** Dne 23. junija sta bila na veterinarski visoki šoli v Brnu promovirana doktorjem veterinarne medicine diplomirana državna živinozdravnika Jože Kunc in Sv. Jernej pri Toplicah na Dolenjskem in Zvonko Zemljič v Murski Soboti.

— **Nehajte!** Za vsako nasilje, izvršeno nad kakim Italijanom v Jugoslaviji, trpe naši bratje onostran meje. Zgodilo se je nekaj, kar vzbuja v Gorici, Trstu in Rimu skrajno pretirane obdolžitve Jugoslovenov in zbog česar se že snuje maščevanje nad nedolžnimi goriškimi Slovenci. Prizadevati goriški fošiki lahko pripoveduje, kako mora biti pri srcu Slovencu, kadar ga na primer v Trstu ali kje drugodi zagrabijo dvajset italijanskih fašistov, da se onesvesti. Nasilje pa je nasilje in z nasiljem se ne vstvarjajo sporazumi med sosedi. Zato pa ključemo vsem prizadehim na obeh straneh: nehajte! Glede na omenjeni slučaj izjavi »Goriška Straža«, da taka nasilstva spravljajo goriške Slovence v resno nevarnost.

— **Tombola »Jugoslovenske Matice«.** Nadaljnje številke književne tobole Jugoslovenske Matice so: 8, 19, 77, 66, 84, 3, 61, 43 in 36. Med temi številkami se bodo gotovo nahajale že prve tobole. Pokrajinski odbor bo na prijave čakal 7 dni, nakar se bo sešla zopet komisija za književno tombolo, ki bo izvršila polmesečno žrebanje, za slučaj, da bo priiglašencev več kakor tombol. Tombole se bodo oddajale seveda v zaporedni vrsti. Kdor še do danes ni prejel dobitka kvaterne ali cinkvina, pa je to pričakovano, naj se malo počaka, ker se vsi dobitki še niso razposlali. Ako pa tudi tekom sedmih dni dobitka ne sprejme, je to znak, da je njegova karta pri ponovnem žrebanju izpadla. Imena vseh, ki so zadeli tombolo, objavimo v listih. Število tombol smo zvišali od 5 na 7.

— **Senzacionalna razkritja romunskega lista.** Včeraj je »Jutro« priobčilo pod tem naslovom brzojavko iz Beograda, v kateri poroča, da »prinaša romunski list »Universul« senzacionalno odkritje o sodelovanju Madžarske pri bolgarskem prevratu. Dotično razkritje je vsakdo lahko čital v našem listu že dne 26. junija med političnimi vestmi pod tem naslovom: »Kdo je pripravil bolgarski prevrat«. To vest smo posneli po glasilu češkoslovaške agrarne stranke »Venkov«. Istočasno so to vest priobčili tudi razni beogradski listi. »Venkov« pa je to razkritje obelodanil že predpretekli teden.

— **Razviti praporov »Orjune«.** Organizacija jug. nacionalistov je imela včeraj v Ljubljani svojo prvo večjo prireditve. Na vrtu »Narodnega doma« se je včeraj popoldne vršilo slovesno razviti praporov ljubljanske oblasti in mestne ter šišenske organizacije »Orjune«. K slavnosti, ki ji je prisostvovalo veliko število nacionalistov, so prispeli tudi delegati iz raznih krajev Slovenije in Hrvatske. Pozornost je zlasti vzbujal orjaški četaš Pavlovič, oborožen od pet do temena, ki je prispel celo iz daljnega Mostarja. Slovesno razviti praporov je otvoril predsednik oblasti odbora »Orjune« inž. Kranjc, ki je v temperamentalnem svojem govoru uvodoma omenjal, da v času, ko so se naši nasprotniki zbrali, da uničijo našo mlado državo, so se zbrali tudi jugoslovenski nacionalisti v mogočeno falango od Vardarja do Triglava, ki bi čuvala našo s težkim bojem pridobljeno svobodo. (Klici: »Dol s separatisti!«) Predsednik je nato izročil zastavonošama ljubljanske oblasti in mestne organizacije »Orjune« oba prapora, ki sta iz težke svile in krasno izdelana, z besedami: »Ohranite in čuvajte ga čisto, kakor Ti ga hročamo!« Z istimi besedami je nato predsednik šišenske »Orjune« Roš izročil prapor svojemu zastavonoši. Kumice praporov so nato na prapore pripelpe trakovce. Na to so se vsi trije prapori in prapor z Bleda križali, godba »Zveze jug. železničarjev« je intonirala himno »Bože pravde«. Bil je veličasten prizor. Predsednik inž. Kranjc je nato odlikoval z redom »Zelenega zmaja« brata Čopa in Znidaršiča. Delegat »Orjune« iz Šiške je imel zatem lep govor, omenjajoč, da kri naših dobrovoljcev na solunski fronti ni tekla zastoni. Njegovemu Vel. kralju Aleksandru in ministrskemu predsedniku g. Nikoli Pašiću je bil odposlan brzojavni pozdrav.

Inž. Kranjc je nato zaključil oficijelno proslavo, povdarjajoč v zaključnem govoru, da ti prapori niso kot prapori drugih društev, temveč to so bojni prapori in bojni je organizacija jug. nacionalistov. »Orjuna« se je zatem formirala v impozantno povorko in z godbo na čelu odšla z novimi prapori po mestu, vzključajoč kralju in državi. Na vrtu »Narodnega doma« se je vršila popoldne nato intimna zabava.

— **Redna seja občinskega sveta** bo dne 12. julija t. l. ob 18. zvečer v mestni dvorani z obsežnim dnevnim redom. V tej ali prihodnji seji bo občinski svet bavil tudi s proračunom mestne občine za dobo od 1. julija do 31. decembra t. l., ki obeta biti glede potrebščin in primanjkljaja kakor čujemo, zelo zanimiv, ravnotako pa tudi razprava.

— **Brezvestno zapravljanje občinskega denarja.** Poleg razmetavanja milijonov za tisto luksurijsko organizacijo oolicknega

gasilstva hoče klerikalno — komunistična koalicijska zapravljati denar tudi pri nastavljanju novega uradništva. Kakor čujemo, bo na dnevnem redu prihodnje seje občinskega sveta baje tudi imenovanje 14 novih uradnikov, katerega imenovanja se večina v zadnji seji ni upala postaviti na dnevni red. S temi imenovanji bi bile mestne finance po nepotrebnem obremenjene mesečno za 16 do 18.000 Din. In to v času, ko mestna blagajna že drugič prvega v mesecu ni mogla izplačati uradnikom njih plačil!

— **Smrtna kosa.** Dne 17. junija je v Kočevju po dogli, težki bolezni v visoki starosti 89 let umrl g. Josip Kaifež, bivši župan, poštar in trgovec v Novih Seli, oče veleindustrijalca g. Kaifeža v Kočevju. Pokojnik je bil moč stare korenine, marljiv kot mravlja, pošten in podjeten, kakršnih je danes le malo med nami. Bil je vedno zvest pristajač napredne stranke. Pokopali so ga v petek 29. junija na mestnem pokopališču v Kočevju. Blag mu spomin! Njegovi spoštovani rodbniki naše iskreno sožalje. — V garnizijski bolnici v Ljubljani je po dolgi mučni bolezni preminil dne 27. tm. g. Emil Merk, vpokojeni podpolkovnik. Pokojnika so prepeljali v Kranj, kjer so ga v petek 29. junija položili k večnemu počitku. Bodí mu ohranjen časten spomin, njegovemu sorodstvu naše sožalje. — V Radovljici v soboto 30. tm. murl po dolgotrajni bolezni v 74 letu svoje dobe g. Ivan Sartori, posestnik in ključavničar. Pokojnik je bil marljiv in podjeten obrtnik, naroden mož, ki je vžival splošno spoštovanje v mestu in okolici. Pogreb je danes ob 17. Bodí mu ohranjen blag spomin!

— **Medvedko je snoč ustreliš g. dr. Ivan Tavčar** v revirju »Linte« pri Gornji Brezovici nad Preserjem. Medvedka tehtala 80 kilogramov.

— **Opčilska doba za Jugoslavijo** je dne 16. junija t. l. potekla. Vsaka tozadevna prošnja bi bila odslej alimne odklonjena.

— **Maturantje iz leta 1913.** državne višje realkje v Ljubljani se snidejo dne 14. julija k obletnici. Kraj in natačenčja poslanila d. g. Spindler, uradnik ravnateljstva Južne železnice, oddelek 5/IV. v Ljubljani.

— **Objava hišnim posestnikom v Ljubljanski.** Davčna administracija je predpisala hišni najmarino za leto 1923-24 ter bodo dotični predpisli tamkal na vpogled od 1. do 15. julija 1923. Ker pa finančna uprava še do danes ni zopet upeljala za vsakega davkoplačevalca neobhodno potrebnih plačilnih nalogov, baje za to nima na razpolago potrebne kredite, je Prvo društvo hišnih posest. v Ljubljani dalo samo na svoje stroške napraviti izveščke iz odmerne tabele za hišno najmarino za vsakega posameznega ljubljanskega hišnega posestnika ter se bodo ti izveščki kot nadomestilo za plačilne naloge oddajali hišnim posestnikom v društveni pisarni Dunajske ceste 17. I. nadst. proti povrnitvi nabavnih stroškov. Izveščki bodo v vsakem pogledu popolnoma nadomeščali plačilne naloge in je na njih tudi natiskjen za vsako četrtletje poseben prostor, kamor se bodo pri davčnem uradu Pzabeleževala posamezna vplačila. S tem bodo hišni posestniki zopet prišli do pregleda, koliko in za kateri čas so plačali hišno najmarino. Upamo, da bodo s to našo uvedbo zadovoljni hišni posestniki ter se brez težave, če so člani ali nečlani našega društva zglašili v društveni pisarni med uradnimi urami od 9.—12. ter od 4.—6. Plačilni nalogi se dobe od 1. tm. dalje natančnešja poslanila pa radi predsednikove odločnosti šele od 6. julija naprej od 16.—18. pop. — Odbor

— **Ali je treba takšne stanovanjske mize** v Ljubljani? Pišejo nam: V Ljubljani se mesto vedno več, zdaj manj zida in zato manjka še na vseh koncih in krajih mlit družinskih stanovanj. Zato imamo pa v mestu ljudi iz Avstrije in drugod, ki niso in tudi ne marajo opirati za Jugoslavijo. Poleg teh pa trpimo tu še take, ki so optirali za Avstrijo, pa se ne spravijo proč. Vsi ti in taki odjedajo domačim ljudem stanovanja. Zakaj se to trpi? Zakaj ne nastopijo tu oblasti tako, kakor nastopajo v enakih slučajih oblasti v sosednjih državah?

— **Izjava.** Podpisani izjavljam, da sem odložil funkcijo v osrednjem izvrševalnem odboru narodno-socialistične mladine in predsedniško mesto n'ne krajeve organizacije (»Bratstva« v Mostah) in sem izstopil iz političnega življenja.

— **Neoddatne poštno pošelke.** Izšel je razglas o neoddatnih poštnih pošelkih za mesec april 1923 in je v prostoru za stranke občinstvu vpogled pri vseh poštah v Sloveniji.

— **Pri deželnem sodišču v Ljubljani** se bodo prodajale v porotni dvorani dne 6. julija 1923 ob 9. uri razne stare puške (primerne za lovsko čuvale) in samokresi.

— **Potujoča pošta med Ljubljano in Trzinom.** Po naredbi poštnega in brzojavnega ministrstva v Beogradu št. 35948 z dne 18. junija t. l. se je uvedla s 1. dnem meseca julija 1923. na progi Ljubljana — Kranj — Tržič ambulantna pošta Ljubljana — Tržič 70 in obratno. Ta ambulanca odhaja iz Ljubljane ob 6. uri 47 minut, iz Kranja ob 8. uri 5 minut in prihaja v Tržič ob 9. uri. Ambulanca Tržič — Ljubljana 70 odhaja iz Tržiča ob 19. uri 17 minut, iz Kranja ob 20. uri 48 minut in prihaja v Ljubljano ob 21. uri 45 minut. Z ambulanco bo znatno izboljšan poštni promet med Ljubljano in Trzinom ter še posebno med kraji, ki leže med Kranjem in Trzinom.

— **O »Delavski zavarovalnici zoper nezgode«** na Cankarjevem nabrežju v Ljubljani nam pišejo: Seje, katere bi se imele vršiti redno vsak mesec, že ni bilo od 24. aprila nobene, a sedaj smo že v juliju. Aktiv za rešitev čaka že nad 50 in nekateri poškodovanci čakajo že nad tri mesece na zavarovalnico, odkar jih je nehala plačevati bolniška blagajna. Prosimo vodstvo, naj se zagne.

— **Z Vrha** nam piše ondodni obrtnik in probčujec: Naša poštna zveza z ostalim svetom je že več mesecev pomankljiva in to tem bolj, ker se je po vojni pri nas obrt močno razmahnila, pa tudi trgovina vidno razvila. Dvakrat v tednu namreč ne moremo oddati paketnih pošilk in dvakrat na teden ne prihaja k nam paketna pošta. Take razmere so vsekakor v diametralnem nasprotju s pospeševanjem trgovine in industrije, za kar ima pošta v prvi vrsti skrbeti. Naj se že vendar vpelje dnevna poštna zveza Ljubljana — Polhov gradec, ki je obstojala pred vojsko skozi leta in leta. Z njo bo ustrezno gotovo tudi Dobrovcem in Polhograjcem. Poštne pristojbine se dvigajo v nedosežnost, za izboljšanje današnjih kulture ne države nevrednih poštnih zvez se nič ne stori. — Nekdo v imenu prizadehit.

— **Kako poslujejo carinski uradi.** Te dni je prejel neki tukajšnji trgovec po pošti iz Nemčije kot vzorec brez vrednosti okrog ½ kg podložkov za gumbe. Pri pregledu je carinska administracija ugotovila, da so podložki iz niklja in je na podlagi te ugotovitve tudi zaračunala odgovarjajočo carino. Ker je pa trgovec že prej večkrat dobival podložke iste vrste in je vedno plačeval carino po tarifu za pločevinaste izdelke, se mu je zdelo čudno, da mu je carinski urad to pot zaračunal dvojno carino. Ko je odprl zavojček, se je prepirčal, da so podložki iz navadne bele pločevine. Na vprašanje, zakaj mora plačati sedaj tako visoko pristojbino, mu je carinski uradnik odgovoril, da so podložki po mnenju carinskega urada iz nikla. Začuden trgovec je moral plačati zahtevano vsoto in sedaj zaman premišljuje, kako je mogoče, da od države plačani in nalašč za to določeni organi ne morejo ločiti bele pločevine od niklja. Pritožbe in ugovori, češ, da je to protizakonito in da bi morali carinski uradi bolj točno vršiti svoje dolžnost, so ostale brez uspeha in trgovec je moral plačati za prejeto pločevino pristojbino od niklja. Menimo, da bi bila dolžnost merodajnih faktorjev, pobrigati se za red in pravilno poslovanje naših carinskih uradov zlasti še zato, ker se čujejo pritožbe dan za dnem.

— **Razpisana zdravniška služba.** Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje St. Vid nad Ljubljano. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

— **Celjske vesti.** — Mestni občinski svet ima danes v ponedeljek zvečer ob običajni uri redno občinsko sejo s poročili referentov posamičnih odsekov. — Umrl je v Gaberju kancelist na okrajnem glavarstvu g. F. Dečman. Kot navdušen lovec je bil posebno znan in priljubljen v lovskih krogih. Bil je pa tudi vedno dober Slovenec. N. v. m. p. — Ponesrečen vojak Na železniškem mostu pod kolodvorom je na praznik stražni most neki vojak. Stal je v sredi med železniškima tiroma. V tem hipu sta vsak od svoje strani privozila dva vojača ter vojača podrla na tla. Pri padcu si je razbil glavo. Spravili so ga vsega okrvavljeneja in težko poškodovanega v vojaško bolnico. — Tatvina. 21letni samski delavec Jurij Kores v Dobovcu je velik prijatelj svinjine in perutnine, kadar si jo lahko privoščil brezplačno. V mesecih marcu in aprilu je obiskal več tamošnjih posestnikov ter kradel svinjino, klobase, perutnino pa tudi perilo. Končno pa je bil zasačen nekoč, ko je ravno kuram rezal glave. Okrožno sodišče celjsko ga je pri razpisu zabilo na 16 mesecev poostrenejega zapora.

— **Mariborske vesti.** Vlom v Spodnještajersko ljudsko posojilnico. Pišejo nam: Moistrsko izvršen vlom v Spodnještajersko ljudsko posojilnico v Mariboru kaže, da pravi vlomilci še niso pod ključem in da so glavni voditelji zelo dobro poučeni o hišnih razmerah tam, kjer »operirajo«. Ker je bila posojilnica preko obeh praznikov zaprta, se ne ve natančno, kdaj se je izvršil vlom. Lahko se je to zgodilo tudi po dnevu. Storitelj ni pravzaprav vlomil; rabil je le dobro ponarejene ključje in sicer je šel skozi vežo, kjer je s posebnim pripravom potisnil od znotraj vtaknjene ključje do posojilniške pisarne, da so padli na tla, na kar je vrata od zunaj odprl s ponarejenim ključem. Ključje od blagajne je moral dobro poznati, zakaj tudi blagajno je odprl s svojim ključem in ga pustil notri, najbrž ni poznal mehanizma, kako se takozvani »Stecker« vzame ven. Plen je bil manjši kakor je najbrže pričakoval. Samo 6000 Din našega denarja. Zato pa se je tem bolj odškodoval z zlatino, deponirano v blagajni, s srebrnimi kronami (314), 50 zlatniki in 42 angleških funtov šterlingov. Vse, kakor se mu je operacija s ponarejenimi ključji dobro izplačala. — Vsedelavski zlet v Mariboru. Dne 30. junija popoldne v nedeljo 1. julija se je v Mariboru vršil drugi vsedelavski zlet socialistične stranke. Vkljub velikemu številu udeležencev iz največjih delavskih tabovor iz cele Slovenije, deloma tudi iz inozemstva, se je poznalo, da se razne separatistične struje še niso zjediniile. Tudi se je poznalo, da na tem zletu ni aktivno sodelovala politična stranka in strokovne (gospodarske) organizacije. Zato pa so bila tem častnejše zastopana razna kulturna društva: delavske pevske, glasbene, športne in telovadne enote. Splošno pozornost je vzbujala četa skavtov, lepo vzrasle krepke mladeniške postavne. Popoldne dne 30. junija so v Ljudskem domu zborovali delegati delavskih telovadnih enot. Zvečer slavnostni koncert in komers na Gambrirovem vrtu. V nedeljo

zjutraj sprejemanje gostov na glavnem kolodvoru, od tam velik sprevod po mestu. Na Glavnem trgu je zletnik pozdravil g. župana Grčar z balkona magistrata. Pozornost je vzbujal njegov jednat samoslovenski nagovor. Po pozdravu odhod na Ljudski vrt, kjer se je popoldne vršila velika slavnost (slavnostni govor, nastop telovadskih enot in vseh pevskih društev). Vseh praporov je bilo nad 20. Manifestacija na Glavnem trgu je bila vzorno disciplinirano organizirana od strani mariborskega vodstva.

— **Vdova Stamboljskega v Beogradu.** Preteklo sredo je potovala skozi Subotico v Beograd soproga umorjenega bolgarskega ministrskega predsednika Stamboljskega. Prišla je iz Monakovega, kjer je bila na obisku pri svoji hčeri. Gospa Milena Stamboljskega je izjavila novinarjem, da je trdno prepričana, da njen mož ni — mrtev temveč bo s svojimi pristaji, ki so mu fanatično udanji zopet dobili moč v svoje roke.

— **Nezgode.** V kamnolomu podjetja Lavrenčič v Vuzenici se je ponesrečil delavec Jože Dežnik. Padel je na motorski železnici, ki je napeljana v svrhu prevažanja kamenja iz kamnoloma. Zadolbil je pod težo skale težke poškodbe tudi na glavi (pretres možganov). Mariborski rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico. Težko če ostane pri življenju. — Razborit konj. Na Vidovdan je na Aleksandrovi cesti konj nekake vnanjege posestnika vzrnil v roko Valentina Fridricha, gostilničarja zastruvalnice v rotovski gostilni. Konj je padel tako nerodno, da so ga komaj rešili. Ze pri dvigvanju je grizel okrog sebe. G. Fridrich je pomagal, v »zahvalu« ga je konj popadel ter mu skoro odgriznil prste na roki.

— **Avtomobilska nesreča pri Sent. Jerneju.** Včeraj zjutraj ob 8. je policija v Ljubljani prešla brzolav, da je neki avtomobil do smrti povozil neko žensko. Avtomobil je vozil v smeri proti Ljubljani in je ob 9. uri strahunil na Dolenjski cesti že ustavljen. Lastnik avtomobila zagrebški tovarnar Dragutin Vega, ki se je vozil na Bled, je na policijski priznal, da je povozil neko žensko, ker se ji ni mogel pravočasno izogniti in ker je bilo na cesti precej ljudi.

— **Dva samomora v Zagrebu.** V ponedeljek sta bila v Zagrebu zopet izvršena dva samomora. Z revolverjem v glavo se je ustrelila mala hišna posestnica 43 letna Katarina Madžarič. Njen mož jo je zapustil ter živel v divjem zakonu z neko drugo devojko. Svoji ženi ni dajal ne vinarja podpore in tako je iz obupa izvršila samomor. Bila je takoj mrtva. — Istega dne pa se je na Savski cesti ustrelil 31 letni dijak Šerif Havičević iz Trebnja v Bosni. Bil je zadnje čase vedno melanholičen in vedno je govoril, da se usmrti, kar je tudi izvršil.

— **Tragedija invalida.** Pred zagrebškim sodiščem se je zagovarjal te dni invalid Jakob Lukič, ki je zgubil v vojni eno nogo in si poleg tega nakopal težko bolezen. Med vojni se je seznanil s služkinjo Katarino Povič, katero se je mislil poročiti. Ker pa je bil Lukič radi bolezni brez dela in ga je morala Povičeva takorekoč vzdrževati, sta oba v svoji bedi sklenila, da okradeta rodbino, pri kateri je ona služila. Odnosla sta res mnogo perila in drugih predmetov ter se hotela odpraviti v Beograd, da tam začeta novo življenje. Sreča pa jima ni bila mila in tako sta bila prijeta že v Sisku. Radi tatvine sta se zagovarjala te dni pred sodiščem in je bil Lukič obsojen na 3 leta, Povičeva pa na 2 leti ječe. Ko je Lukič čul razsodbo, je nenadoma potegnil nož in se sunil v prsa, vendar ne smrtonosno varno in je upanje, da okreva.

— **Samomor.** Med Pragerskim an Cirkovcami se je vrzel pod vlak invalid Josp Vuga. Skočil je pod vlak iz obupa, ker ni dobival podpore in tudi ni bil sprejet v invalidski dom.

— **Roparske tolpe v virovitiškem okraju.** V komitatu Virovitica na Hrvatskem, so na dnevnem redu roparski napadi in umori. Prebivalstvo celega okraja je skrajno razburjeno. Ker so roparji oblačeni v vojaške uniforme, je verjetno, da so to vojni begunci.

— **Novo aretacije v Mariboru.** V mariborski okolici sta bila aretirana brezposelnata postopača Josip Ogrin in Ferdinand Kolar, ki sta izvršila več tatvin in bila tudi v zvezi z vlomilsko družbo v Mariboru, ki je že pod ključem.

— **Velika tatvina v vlaku.** Trgovskemu potniku Evgenju Gottliebju iz Ljubljane je bil med vožnjo Jesenice-Ljubljana ukraden rjav ročni kovčeg v katerem so se nahajali vzorci za kravate, ki so bili vredni 80.000 kron. Tatvine sta osumljeni dve ženski.

— **Tatvina.** Dne 28. t. m. je bil iz kuhinje Marije Fischinger v Janez Trdinovi ulici ukraden kovčeg, last služkinje Marije Dornik, v katerem se je nahajalo 2000 K denarja, razno perilo in obleka v vrednosti 25.400 kron. O tatovini ni sledu.

— **Občutna kazen spekulanta.** Vrhovna sodna inštanca je potrdila sodbo, s katero je bila trdka Brača Hahn obsojena radi tihotapstva z valuto na globlo 7 milijonov 200.000 dinarjev. Sodišče bo izvršilo rubež na trdnim premoženjem, če v do ločenem roku ne plača globe.

— **Vrhunec fine mehanike pisalnega stroja »STOLWER«**, zastopstvo Ljubljana, Ščelnburgova ulica 6/L.

— **Mestna dvorana in posvetovalnica** se ne bosta odslej več oddajali društvom in korporacijam v zborovalne namene.

— **Kino Tivoli.** Od danes do včevrš sredo 4. t. m. se predvaja drugi del senzacionalnega filma »Čuda džungle«.

— **Kino Matica.** Otvorivljena predstava. Do srede 4. t. m. se predvaja izvanredno krasno filmsko delo »Ljubljene kraljice« historična ljubljana tragedija, inscenirana po glasovitem romanu Georga Hirschfelda »Drugo življenje«. V filmu sodelujejo najboljši nordijski filmski fenomeni, kakor divna Marija Mindszenty, Erich Kaiser — Titz, Ali Blüthecher in drugi. Film se predvaja dve uri. Občinstvo se opozarja, da je kino »Matica« sedaj tehnično popolnoma preurejen in je prikazovanje docela brezhibno.

Borzna poročila.

— Zagreb, 2. julija (Izvir.) Zaključek. Devize: Curih 16.275, 16.325, Pariz 5.55, 5.60 London 422, 427, Berlin 0.0475, 0.555, Dunaj 0.1295, 0.1305, Praga 2.75, 2.775, Trst 4.03, 4.0475, Newyork 92, 92.25, Budimpešta 1.05, 1.08, Valute: dolar 90.75, 91.25, lira 397, 399.

— Curih, 2. julija, (Izvir.) Današnja predborza: Beograd 6.15, Berlin 0.0032, Amsterdam 222.25, Newyork 5.675, London 25.95, Pariz 34.30, Praga 17—, Budimpešta 0.065, Bukarešta 2.20, Varšava 0.0045, Dunaj 0.008 1/4, avstr. žig. krone 0.008 1/4, Solija 5.25.

Razne stvari.

* Pomanjkanje prostora na drugem svetu. Neki nemški list prinaša sledečo zanimivo anekdoto: Leta 1705 je prišel benediktinski pater Alberano Desiderio v Monte Cassinu do zaključka, da mora »onkraj sveta« radi skozi in skozi tisočletja vedno nepretrganega in svežega trajajočega pritoka ubogih duš, vladati veliko pomanjkanje prostora. Skrb za svojo bližnjo prihodnost mu ni dala miru vsedel se je k dolgoletnim računskim zaključkom in končno srečno dobljene rezultate pisal svojemu prijatelju opatu Giacintu Gimma, ki jih je kasneje priobčil. Po teh kalkulacijah znaša množica prebivalstva od začetka paradiža dalje 111.111.111 milj. duš. Od teh je radi Luciferjeve rebelacije izločenih ena tretjina tako, da ostane »samo« 74.074.074.000 milj. in se veseli prijetnosti paradiža. Ti, s preganenimi prosti sedeži so naravno rezervirani za svetnike. Brez dvoma meni dobri pater je teh 37.037.037.000 milj. sedežev za zasedenih, radi neprestanega dotoka duš. Izohod iz te zagate vidi Desiderio samo v vsegamočnosti Boga, ki bo že iznašel kako sredstvo za razširjenje pro-

stora onkraj. Kakor je torej razvidno, je v nebesih taka huda stanovanjska kriza, kot na zemlji. Vsekakor izgleda na »onkraj« baš niso rožnati.

* Ker je razžalil psa... London je imel pred kratkim zopet senzacijo v živalskem procesu, ki je špicijaliteta angleških sodiških razprav. Neki kitajski »špic«, naplemeni se je krvi, ki sliči na spodoben ime Peke-Cian-WeeWan, se je čutil v svoji pasji časti razžaljenega, ker mu je izdajatelj lista »Dur Dogs« ob priliki pasje razstave v predmestju Pekam očital, da ima prekratke noge in nekaj druge reči. Seveda si tega »Peke« ni dal dopasti. Ker pa sam pred sodiščem ne velja kot juristična oseba, ga je zastopala njegova gospodarska gospa Edita Conway Evans, ki je neprevidega pasjega žurnalista (!) poklicala pred sodišče. Gospa je utemljevala svojo tožbo s tem, da je izjavila, da je njen pes dobil v Pekamu prvo nagrado in je pes imel tudi več častnih naslovov. K obravnavi je prišlo seveda mnogo londonskih čestilcev psa. »Peke« sam je doprinesel dokaz resnice s tem, da je skočil na sodnikov pult in s tem dokazal, da ima dosti dolge noge. Sodnik le bil salomonskega mnenja, da ima gospa Evans prav, in je obsodil pasjega žurnalista na en funt šterlingov globe, ter v povračilo vseh sodnih stroškov, ki mso baš malenkostni. Tako storjeno v letu 1923!

* Kvadriljon rubljen v prometu. — Ljudski komisar za finance Sokolnikov je v »Ekonomi česki Zinji« priobčil interesantne številke o denarni papirnatih emisiji, ki kroži v Rusiji. Od oktobra preteklega leta do aprila t. l. je narasla emisija od 264 trilionov na 1 kvadriljon 593 trilionov Zares astronomske številke. V juniju t. l. se je ta vsota znižala na en kvadriljon, v čemer ljudski komisar vidi simptome samiranja ruskih financ. Med tem nasprotno na moskovski in petrogradski borzi narasčalo tuje devize. Dne 4. junija je notiral

pfund šterling 703.000.000 in 9. junija 705 milijonov, dolar 166 milj., kasneje 167 milijonov. Iz tega je razvidno, da saniranje naravnost banalno uspeva.

* Bankir Emil Glückstadt umrl. Bivši generalni ravnatelj danske državne banke Emil Glückstadt, o katerega velikanskem krahju smo poročali, je 25. tm. v preiskovalnem zaporu v Kopenhagnu nenadoma umrl. Krožijo vesti, da je izvršil samomor, ker pa ni potrjeno. Glückstadt je bil zastopnik zveze narodov na Dunaju ter so ga smatrali za enega največjih evropskih finančnikov.

* Tragična smrt pred poroko. Tragičen slučaj se je zgodil pred kratkim v Genovi. Medtem, ko so duhovnik in sorodniki čakali v cerkvi, je mlada nevesta zgorela doma. In sicer radi svoje strasti do kralja. Obklečena v poročno oblečilo, ki so bila obdana s tancicami, si je prižgala še eno cigareto pred odhodom v cerkev. Pri tem pa se je tancičica vnela in nesrečnica je v grozovitih mukah izdihnila, predno je prišla pomoč.

— Splošna z golobi v Bosni. V Fojni v Bosni je neki uradnik uel nekega goloba, ki je imel obroček iz aluminija na nogi. Na prstanu je bila vrezana številka goloba in kraj postaje, iz česar je bilo razvidno, da prihaja iz Italije. Sličen golob je bil pred kratkim prijet v Gorozdanih. Oba sta bila iz istega kraja. Policija je uvedla obširno preiskavo, ker je dognano, da Italijani razvijajo intenzivno špijo-nažo po vsej Dalmaciji in Bosni.

— Angleški železničarji za gurno delo. Angleška železničarska zveza predloži na kongresu Trades Unions, ki se bo vršil v septembru, zahtevo po gurnem delovniku za organizirane angleške delavce.

Spominjajte se

»Družbe sv. Cirila in Metoda«!

— Termalno kopališče v Laškem. Po triletnem prenavljanju se zopet odpre iz za-
davnih časov znano kopališče v Laškem. Kopališče leži na desnem bregu bistrice Savinje, ki se vije od Cella do Zidanega mosta stisnjena med zelenimi hribovjem. Na levem bregu Savinje je trg Laško. Znan po svoji romantični legi. Bregovi in doline nudijo lepe izprehode. Gozdovi s studenci in gorski zrak dajejo tej pokrajinski sliki svirski značaj, vedro nebo pa južno obiležje. Od Cella do Save je slika pokrajinske krasote, da jo celo suhoparni Baedeker omenja kot višek lepote na vožnji med Trstom in Dunaem. Lega kopališča v Laškem je v klimatičnem pogledu nadvse ugodna.

Kraj je obdan od hribov ter s tem zavarovan proti neprijetnim vetrovom. Kar je za zdravilišče velikega pomena. Termalni vreli vrvejo na dan s toploto 38.50 C. Znani so že stoletja. Kopališče v Laškem je znano širom sveta. Pred vojno je bilo najobiskovanejšje kopališče in zdravilišče na Stajerskem, ki je bilo posečano vsako leto tudi od raznih visokih gostov iz vsega sveta. Stari Laščani vedo potrditi, da je tu prebival n. pr. kinezijski prestolonaslednik in uporabljal termalne kopeli, in mnogo drugih. O učinkovitosti termalnih kopeli v Laškem je cela vrsta znanstvenih razprav. Termalna voda je popolnoma čista in dognano radioaktivna. Srečno je naključje, da ima voda isto temperaturo kot srednja temperatura človeškega telesa, kar napravi kopel prijetno. Splošno vpliva terma na pospešenje specifičnega delovanja kože in žlez, pospešuje presnavljanje snovi, vpliva pomirjevalno na živčni sistem in krepi celotni organizem. Specialnih indikacij je nebroj, ki jih tukaj naštetj ni mogoče. V resnici ni zmogla narava ustvariti lepšega kotička za zdravilišče kakor je Laško. V tej prijazni dolinici, obdani od hribov in gora, ob bistri Savinji poleg trga Laško s staroslavno razvalino razpadlega gradu na

hribu, Hum s ponosno svojo konico, vse to je kakor ustvarjeno, da od dela izmučenega in izžupanega človeka spravi v dobro duševno razpoloženje in da bolniku prijetno bivanje v kopališču. Samo po sebi je umevno, da take zemeljske dobrine niso smele še nadalje ostati neuporabljene. S 1. julijem t. l. se zopet odpre termalno kopališče v Laškem v še popolnejši in lepši ureditvi kot dosedaj, gostom v ozdravljenje in razvedrilo ter naši skupni domovini v čast.

Darujte za „RDEČI KRIŽ“!

Poizvedbe.

— Zgubila se je črnoplava taška, znotraj silva z belim usnjem od kavarnе Zvezda do Prešernove ulice z večjo vsoto denarja. Odda naj se v upravi »Slov. Narod«. — Našla se je v soboto nova moška žepna ura. Dobi se pri g. Rozi Bizjak Za gradom št. 1. — Našla se je na Valvazorjevem trgu manjša vsota denarja. Vpraša se Mala čolnarska ulica 7.

Darila.

— Za »Društvo slepcev« je darovala družba »Sladkor« mesto venca na krsto svojega člana g. Josipa Perdana 1000 Din.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

BERSON

Berson je in ostane najboljša kvaliteta znamka. Varnje čevlje, cenejši in trpežnejši je od vsakega. Od vašega čevljarja zahtevajte, da vam priredi Berson gumi podpetnike in gumi podplate.

Soliden gospod išče mešlovano mesečno sobo s posebnim vhodom.
Ponudbe pod »Soliden/6775« na upravo »Slov. Narod«.

Izvežbana stenografistka in strojepiska, z večletno prakso, išče mesta.
Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Stenografistka/6753«.

50 do 80 tisoč Din
POSODIM PROTI VKNJIZBI NA POSESTVO in sigurnosti za primerne obresti. — Pismo na vprašanja na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Sigurnost/6752«.

Steklarskega pomočnika, dobrega delavca, sprejme v delo takoj
Franjo Schneider, steklar Zagreb, Maksimirska cesta št. 42. 6764

Mesto blagajničarke,
prodajalke ali kontoristinje ISČE GOSPODIČNA, vajena trgovine in pisarniškega dela ter večja slovenskega, nemškega in italijanskega jezika kakor tudi strojepisja. — Ponudbe pod »Ljubljana/6776« na upravo »Slov. Narod«.

Dvonedstropna hiša
v središču Ljubljane SE PRODA. Cena 100.000 Din. — Radi potovanja nujna kupčija. — Natančneje pove H. Privšek, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 18, I. nadst., desno (poleg sodišča). 6676

Vizitke in kuverte priporoča

Narodna tiskarna v Ljubljani.

Samostojen tesar,

dobro izveščan zlasti za izdelavo stropnišč in podstrešnih sob, SE TAKOJ SPREJME. — Zglasiti se: Ljubljana, Linhartova ulica 12. 6763

Na dobro brano

SPREJMEM TAKOJ PAR GOSPODOV. Cena 20 Din dnevno. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6751

Motorno kolo „Puch“

4 1/2 HP, z dvema prestavama, dobro ohranjeno, PO UGODNO CENT NAPRODAJ. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 6700

Kuni se VILA

z enim ali dvema stanovanjema po možnosti v središču mesta ali pa približno deset minut oddaljeno od centra mesta. — Več se poišče: Stuzl, Sodna ulica 4. 6703

Motorno kolo

(amerikansko) s priklonim vozom, znamke »Indian«, trpežno, malo rabljeno, hitrost 120 kilometrov na uro, PRODA ADOLF SBIL, MOKRONOG. 6681

50.000 Din nosiila

na vknjižbo štirikrat več vredne neopremičnine ISČE ZA TAKOJ MLAD TRGOVEC. — Pismene ponudbe pod »Dobro plačane obresti/6772« na upravo »Slov. Narod«. 6761

OBSIRNI TRGOVSKI PROSTORI

kot lokal, skladišča, kleti, hlev, remisa in drugo, ki se nahajajo v enonadstropni hiši s 30 m dolгим stranskim traktom, katera je napredaj, v Brezicah (nasproti glavarstva). — Poleg dvorišča je vrt, pripraven kot stavbišče za novo stavbo ali prezidavo; pripravnost tudi za celebort. Cena 400.000 Din. — Pojasnila daje Zechner I., Ljubljana, Linhartova ul. 28. 6760

Zelo ugodno napredaj:

3000 do 4000 kg bakrene elektrolitne žice 16 mm²; c. 2000 kg madov izolatorjev za nizko napetost do 600 voltov, 2000 do 3000 komadov izolatorjev za visoko napetost do 6000 voltov, preizkušenih 30.000 voltov.; c. 6000 komadov ključ za izolatorje; 15 komadov transformatorjev za visoko napetost od 5000 voltov na 380, 220 voltov z vso železno konstrukcijo, pripravljeni za montažo na drogih.; c. 2000 kg raznega elektromaterijala. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6685

Poznani Maršnerjevi

„Šumeči“
(Brause)

limonadni praški kakor tudi vse vrste bonbonov, keksov, čokolade, vafelnov za sladoled itd. se dobi vedno v veliki izbiri pri trdki

Josip Vitek
Ljubljana, Krakov trg 8. (zraven Mestnega doma.)

Zahtevajte cenik! Na debelo 5609

Iščem trgovski lokal

v mestu ali trgu, ozir. vzajem v najem pod ugodnimi pogoji dobro idočo, že vpeljano trgovino. — Prevzamem jo tudi z inventarjem. — Ponudbe pod »Najem 500/6726« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Tovorni auto

znamke »Praga«, 35/40 HP, 3 do 5 tonski, skoraj nov, za 80.000 Din NAPRODAJ. — Jugo »Auto«, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 6654

Enodružinska hiša

z malim vrtom na prometnem kraju v bližini ali na periferiji Ljubljane, pripravna za trgovino ali obrt, SE KUPI. — Ponudbe z navedbo cene pod: »Hiša z vrtom« na anončni za vod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 6671

Enonadstropna hiša,

lepa, s podstrešnimi stanovanji, velikim dvoriščem, vrtom itd., pripravna za vsako obrt, zidana leta 1912, v ljubljanski okolici, SE RADI SELITVE TAKOJ PRODA. — Ponudbe pod »Bo dočnost/6759« na upravo »Slov. Narod«. 6681

Ugodna prilika!

NAPRODAJ JE 15 minut od kolodvora v Domžalah ob glavni cesti POSESTVO, obstoječe iz njiv, travnikov in poslopja z gostilno. Vpeljana je električna razsvetljava. Gostilna je kompletno opremljena. — Hiša je takoj na razpolago. — Naslov pove uprava lista. 6744

ODDA SE radi selitve

stara, znana, dobrodoča GOSTILNA pri Rotu na Bohinjski Beli v bližini farne cerkve in šole, oddaljena deset minut od kolodvora in 20 minut od Blejskega jezera, jako obiskovana od letovičarjev in pripravna za vsako drugo obrt ali trgovino. Zraven spada: gospodarsko poslopje, velika klet, ledenica, sadni vrt, velik vrt za zelenjavo in 1 ali 2 njivi. Odda se vse s popolnim inventarjem. — Ponudbe nasloviti na: Alojzji Papler, Bohinjska Bela. 6627

Što treba svaki trgovac?

Miniatur Lexikon
Terminologija trg. znanosti priručnik za svagdanju uporabo svakom trgovcu, industrijalcu, a naročito svim bankovnim zavedim. — Cijena Din 100. Pouzečem šalje

Privredna knjižara, Zagreb
Peščenica VI, br. 9/g
Knjižare dobivaju veliki popusti!

Službe želi

k enemu ali dvema otrokoma srednjeobrazna gospodinja. Najraje pa bi šla kot družabnica h kakim dami. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6699

Išče se SOBA

za čas šolskih počitnic, v študijske namene; neglede na kakovost; lahko je nemebljovana in podstrešna, sama da je svetla. — Ponudbe pod »Podstrešna/6702« na upravo »Slov. Narod«. 6715

Stanovanje,

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, predsobe in priključni ter nekoliko vrta. ODDAM DOTIČNO NEMU, KI MI POSODI 75.000 DIN. — Za obresti ima stanovanje. — Ponudbe pod »Stanovanje/6729« na upravo »Slovenskega Naroda«. 6715

Klavir poučuje

(začetnik) in gre tudi na dom GOSPODIČNA. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6538

Zastopstva išče

proti proviziji POTNIK, ki je vpeljan v Slovenijo. — Ponudbe pod »Provizija/6740« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Cand. med. in abiturienta gimnazije sprejmeta instrukcije.

Ponudbe pod »Vestnost/6762« na upravo »Slov. Narod«. 6715

Iščem mesta kot obratovodja ali elektrikar.

Veš sem tudi vseh drugih opravil pri strojih; popolnoma samostojna moč. — Ponudbe na podružnico »Slov. Narod« v Celje pod »Zanesljiva«. 6715

Kontoristinja,

večša slovenskega in nemškega jezika, SE SPREJME ob popolni oskrbi v hiši pri trdk Marko Rosenberg v Ljutomeru. 6681

Stanovanje,

obstoječe iz štirih sob, pritičlin ter kopalnice, ISČEM PROTI PRIMERNI NAGRA. — Naslov pove: H. Privšek, Miklošičeva cesta št. 18, I. nadstropje, desno. 6625

Absolviran sedmošolec išče instrukcije v klasičnih jezikih, francosčini in matematiki do šeste šole čez počitnice na deželi.

Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 6698

Neizmerne žalosti potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm tužno vest, da je naš nadvse iskreno ljubljeni stric, gospod

Ivan Sartori

posestnik in ključavničar v Radovljici

v soboto dne 30. junija 1923 v 74 letu svoje starosti, po dolgi in muke polni bolezni ob 10 uri zvečer, previden s sv. tajstvi za umirajoče mirno v Gospodu zaspal. Pogreb predraga pokojnika bo v ponedeljek popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti št. 36, na tukajšno pokopališče. Ohranimo ga v blagem spominu.

RADOVLJICA, 30. junija 1923.

Vsi ostali žalujoči sorodniki.

Namesto vsakega obvestila.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm pretužno vest, da je naš iskreno ljubljeni, nepozabni brat, svak in stric, gospod

Emil Merk

kr. podpolkovnik v pokoju

dne 27. junija 1923 v garnizijski bolnici v Ljubljani, po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, blaženo v Gospodu zaspal in bil prepeljan v Kranj, dne 29. junija in pokopan na tamkajšnjem pokopališču.

Priporočamo ga v blag spomin!

NOVO MESTO, dne 30. junija 1923.

Rodbine Sten Merk, Dr. Viktor Gregorič, Viktor Mendlik.

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJUBREČIČEV

Vinograd na lepi točki
v ljubljanskih gorah
z drugim posestvom se
radi družinskih razmer
proda.

Pojasnica daje: Karol Albrecht,
Stremce-Ormož. 6713

Kupujem KUMNO
V VSAKI MNOŽINI. Ponudbe
z vzorci in najnižjo ceno na
LJUDEVIT SIRC, KRANJ.
6347

Opremljena soba

z dvema posteljama, zračna in
svetla, SE ODDA od 15. julija
do 31. avgusta. — Naslov pove
uprava »Slov. Narod«. 6559

Smrekovo skorjo čreslo
in žaganje od mehkega
lesa kupi večje množine
S. PRAZNIK CELJE
Prosim oferte z vsemi po-
goji. 6688

Kupim MOTOR
2 HP, 300 V, istoimenski tok
in TRANSMISIJO.
FLORJANČIČ, Ljubljana.

Kupimo vsako množino
starega svinca.
PUŠKARNA V KRANJU.
6394

Nemeblovano sobo,
po možnosti s posebnim vho-
dom, ISCE solidna GOSPO-
DIČNA-URADNICA ZA TA-
KOJ. — Ponudbe pod »Urad-
nica/6669« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

POZOR!
Originalna Puchova dvokolesa
z dobro pneumatiko po Din 1900.
Več najnovjših motorjev, novih
in rabljenih in različnih otroških
vozilov po ceni na prodaj.
»TRIBUNA« F. B. L., Ljubljana,
Karlovska cesta 4.

Pisalni stroji, potrebščine
mehanična delavnica
(popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Šelburgova ulica 6-1.

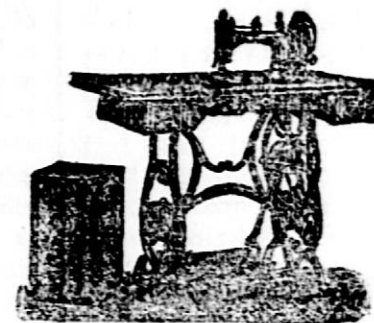
Prstjezastropi
izdeluje in prodaja na debelo in
drobno po najnižjih cenah. Pri
večjih množinah znaten popust.
ANTON STEINER, Ljubljana,
Jeranova ulica 13, Trnovo.

Prisni, naravni
malinčev sok
s sladkorjem vkuhan
po 21 dinarjev za 1 kg
nudi lekarna
dr. G. Piccoli - Ljubljana
Dunajska cesta

Klavirska delavnica
R. WARBINEK Ljubljana
Kiliserjeva ulica 5.
Popravilam in uglašujem klavirje
in harmonije strokovno in ceno.

CEMENT, OPEKA
in PREMOS,
vsaka množina PO ZNIZAN-
NIH CENAH NA RAZPO-
LAGO pri H. Petrič, Ljub-
ljana, Dunajska cesta št. 33
(skladišče »Balkan«, Telefon
interurban 366, 6320

Pozor! Oglejte si

veliko zalogo ravno došlih živalnih
strojev najfinije vrste po zni-
žanih cenah, 10 letna garan-
cija. Ceniki na razpolago. Kolesa
za moške in ženske po nizkih
cenah, dokler traja zaloga. Se
priporoča za obilni obisk tržnica
JOS. ŠELOVIN-ČUDEN, Ljubljana,
Mestni trg št. 13.

Livači oblikovalci
formerji

dobe stalnega dobro plačanega opravila pri trdki
Osiječka ljevalnica željezo i tvornica strojeva d. d., Osijek.
Oženjeni dobe stanovanje. 6766

Zahvala.

Najskrenejšo zahvalo izrekamo vsem, ki so
nam v težkih dnevih boleznih in smrti naše uboge
dobre.

Jelke

stali ob strani, ubožici lajšali trpljenje ter ji donasili
živi in mrtvi cvetje, ki ga je pokojnica tako ljubila.
Srčna hvala tudi vsem, ki so jo na njeni zad-
nji poti spremljali in nam izrekli svoje sočutje.

V Ljubljani, 30. junija 1923.

Rodbina prof. Breznikova.

Lekarniška praktikantinja

ruska dama s 36-letno lekarniško prakso, zmožna vseh
del pripravljanja zdravil želi mesta, najraje v Ljubljani.
Na željo pride osebno na pogovor. Spricavala na raz-
polago. Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod 12070-6768.

»Goodyear« specijalna tvornica za muške cipele i (flexible)
sandale u Apatinu traži za odmah vrstnog

Boden-majstora (Bodenmeister)

koji je sa svim »Goodyear« strojevima (Atlas) dobro upoznat, kao
i jednog »Finisch« majstora pod najpovoljnijim uvjetima. Ponuda sa
životopisom, referencama i plačevnim zahtjevima i. t. d. na »Eliza«,
tvornica cipela, Apatin — Vojvodina. 6778

Prekrasno

gorsko letovišče Rimski vrelci

alkalični rudninski vrelci, proizkušeni pri boleznih vratu,
mehurja in ledvic. Pensiona z lastno veliko pristavo
pošta Kotlje, Slovenija, železniška postaja Gu-
štanj-Ravne. 6782

Cirkus L. Bronislav Latermanov
drevored.

Danes 2. julija 1923

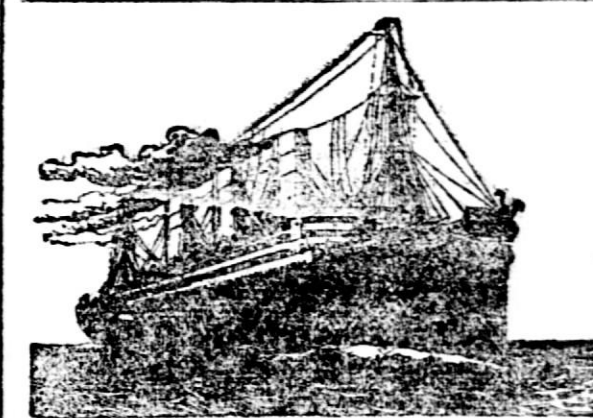
Velika gala cirkuska predstava. Na sporedu so medna-
redne rokoborbenne tekme i bokse-match.

DVE ZELO INTERESANTNI BORBI:

I. Na poziv svetovnega šampiona T. Bek. Constan Mahalesko
šampion Rumunske contra Teodor Bek svetovni šampion Amerike.
II. Na poziv šampiona Dalmacije Ivana Božanića. Ivan Božanić
šampion Dalmacije contra Pan Ciklop Poljski šampion.

Arbiter Anatol Maksimov.

Pričetek predstave ob 9. uri, borbi ob 10. uri zvečer.

HAMBURG
AMERIKA
LINIJA

in
UNITED AMERICAN LINES INC.

Filijalka

Simon Kmetec, Ljubljana,

Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja
točna pojasnila in prodaja vozne listke.

ODHOD IZ LJUBLJANE VSAKI TEDEN.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. DRAŠKOVIĆ Zagreb,

»B« cesta pri državnem kolodvoru.

PODRUŽNICE: Beograd: Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo G.
Ivošević, Karolinska cesta 160. — Split: Ante Buč Dioklecijanova
obala 13. — Gruž: Ivo Lovričević. — Bitoli: Gjorgje J. Dimitri-
jevič & Komp., Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek:
Dušan Lj. Mihajlovič, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik

Samo na snažni zdr-
avi koži na glavi se
morejo razvijati lasje
do popolne lepote.

Dr. Dralleja

brezova
voda

Glavna zaloga za preprodajalce

ISIS, d. d. odjel Juri Dralle, Zagreb,
Palmotićeva ulica broj 66.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancom sporočamo polni žalosti tužno
vest, da je Vsegamogočni, oče življenja in smrti, poklical k Sebi našega nre-
ljubljenega moža, očeta, tasta, starega očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Josipa Kajfeža

bivšega župana, poštarja, trgovca in posestnika v Novih Selih

ki je danes ob 20. Bogu udano preminul po mukepolni bolezni, previden s to-
lažili svete vere v 89. letu svoje starosti.

Truplo dragoga pokojnika pokopljemo v petek 29. junija ob 15. iz hiše
žalosti v Kočevju št. 204 v družinsko grobnico na mestnem pokopališču v Kočevju.
Sv. maše zdušnice se bodo služile v več cerkvah.

Dragemu pokojniku blag spomin!

Kočevje, dne 27. junija 1923.

Janja Kajfež roj. Pogorelec, soproga. — Anton, Josipina por. Kajfež,
Josip, Vitoslava por. Sajovic, Karol, Franciška por. Kajfež, Janica
por. Pukljak, Iva por. Ilic, otroci. — Marija Briški roj. Kajfež, sestra. —
Mihel Briški, svak. — Jože Kajfež Dr. Ivan Sajovic, Marija Kajfež,
roj. Steh, Miško Kajfež, Josip Pukljak, Josip Ilic, zetje in sinova. —
Vsi vnuki in vnukinje.

Zahvala.

Za vse izkazano nam sočustvovanje ob prebriski izgubi, ki nas je zadela
s smrtjo našega blagega pokojnika, gospoda

Josipa Kajfeža

Izrekamo vsem in vsakemu posebej najsrčnejšo zahvalo. — Bog povrni!

Kočevje, 30. junija 1923.

Žalujoči ostali.

Tako skim prijateljem spodaj navedenih tvrdk nazna-
njamo, da so se fuzionirala sledeča podjetja:

»IMPEX« eksportna in importna družba z o. z. v
Ljubljani. »VELETRGOVINA DR. FR. JENKO«, import
in export v Ljubljani. »SINTA« splošna trgovska in
industrijska družba z o. z. v Ljubljani. »VNOVČEVAL-
NICA ZA ŽIVINO IN MAST«, družba z o. z. Zeleni
hrib pri Ljubljani, ki bodo odslej vodila svoje posle
pod tvrdko:

»IMPEX«

eksportna in importna družbo z o. z.
V LJUBLJANI

v sledečih oddelkih:

ODDELEK za lesno trgovino in industrijo, in trgo-
vino s premogom in drvni. — ODDELEK za teh-
nične potrebščine. — ODDELEK za deželne produkte.
— ODDELEK za mesno industrijo ter izvoz živine,
jajc in perutnine.

Združeni kapitali, prvovrstne bančne zveze in izbrani
strokovnjaki jamčijo za uspešni razvoj podjetja.

»Impe« — »Veletrgovina Dr. Fr. Jenko« — »Sinta« —

»Vnovčevalnica za živino in mast«.